

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní studia - diplomacie

Působení francouzské kulturní diplomacie v oblasti jazykové a
vzdělávací spolupráce v České republice v praxi

(bakalářská práce)

Autor: Lenka Semrádová
Vedoucí práce: Ing. Jana Peterková, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 22. 5. 2013

.....

Lenka Semrádová

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Ing. Janě Peterkové, Ph.D. za cenné rady a ochotu při vedení mé práce; panu Jiřímu Votavovi, vedoucímu programu Rok ve Francii, a také paní Kristýně Křížové, předsedkyni Asociace bývalých studentů českých sekcí v Dijonu a Nîmes, za jejich vstřícný přístup a zprostředkování důležitých kontaktů. V neposlední řadě bych ráda poděkovala svým rodičům, kteří mne podporovali během celého studia.

SEZNAM GRAFŮ.....	5
SEZNAM ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1 KULTURNÍ DIPLOMACIE.....	8
1.1 Kulturní diplomacie – definice pojmu.....	8
1.2 Specifika francouzského modelu.....	9
Sít' zahraničních center.....	10
Politický konsenzus.....	10
Francouzský jazyk.....	10
1.3 Kulturní diplomacie Francie v ČR	11
Cíle	12
Instituce	13
2. FRANCOUZSKO-ČESKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI ŠÍŘENÍ FRANCOUZŠTINY A VZDĚLÁVÁNÍ.....	14
2.1 Francouzský institut v Praze	14
2.2 Alliances Françaises	16
2.3 České sekce v Dijonu a Nîmes	17
2.4 Studium na střední škole Rok ve Francii.....	22
2.5 Francouzské lyceum v Praze	24
2.6 Česko-francouzské bilingvní sekce	26
3. ANALÝZA PŮSOBNOSTI FRANCOUZSKÉ KULTURNÍ DIPLOMACIE V ČR VE VÝŠE ZMÍNĚNÝCH OBLASTECH V PRAXI	29
3.1 Dotazníkové šetření	29
ZÁVĚR	38
SEZNAM LITERATURY.....	41
PŘÍLOHY.....	45

Seznam grafů

Graf 1:	Za jakým účelem chodíte do Francouzského institutu?	31
Graf 2:	Za jakým účelem chodíte do Alliances Françaises?	32
Graf 3:	Odkud jste se o programu Rok ve Francii dozvěděli?	32
Graf 4:	Odkud jste se o programu Rok ve Francii dozvěděli?	33
Graf 5:	Odkud jste se o možnosti studia na českých sekcích dozvěděli?	34
Graf 6:	Odkud jste se o možnosti studia na českých sekcích dozvěděli?	34
Graf 7:	Jak si zlepšujete svoji znalost francouzštiny?	37

Seznam zkratk

AEFE	Agence pour l'enseignement français en étranger <i>Agentura pro francouzské vzdělání v zahraničí</i>
CEFR	Common European Framework of Reference <i>Společný evropský referenční rámec</i>
CEFRES	Centre français de recherche en sciences sociales <i>Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách</i>
DALF	Diplôme Approfondi de Langue Française <i>Diplom hlubších studií francouzského jazyka</i>
DELFB	Diplôme d'Etudes en Langue Française <i>Diplom studií francouzského jazyka</i>
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Úvod

Francouzská kulturní diplomacie zaujímá výjimečné postavení mezi kulturními diplomaciami jiných států. Její exkluzivita spočívá nejen v rozsáhlosti sítě kulturních center, sepětí státu a jeho zahraniční kulturní činnosti, ale také ve velké hrdosti Francouzů na bohatost své kultury a především krásu rodného jazyka, jelikož francouzština tvoří nedílnou součást celé státní kulturní diplomacie. Třebaže je v České republice znalost francouzského jazyka menšinovou záležitostí v porovnání s dnes již nezbytnou angličtinou a dále územně blízkou němčinou, nic to nemění na významu přítomnosti francouzské kultury u nás. Fenomén českého frankofilství sice dosáhl svého již stěží opakovatelného vrcholu v průběhu 19. století do vzniku Československa, avšak čeští středoškolské studenti věnující se francouzštině a vyjíždějící do Francie v rámci českých sekcí v Dijonu a Nîmes a Roku ve Francii zajišťují přinejmenším kontinuitu francouzské tradice v naší zemi.¹

K tématu této práce mne přivedl můj osobní zájem o francouzskou kulturu a jazyk, francouzštinu totiž studuji více jak osm let a v mém žebříčku cizích jazyků zaujímá první místo. Jelikož je téma samo o sobě dosti široké a nelze ho celé obsáhnout v bakalářské práci, vybrala jsem si dva nástroje francouzské kulturní diplomacie, a to šíření jazyka a dále francouzského vzdělávání na středoškolské úrovni. Poněvadž jsem sama neměla možnost vycestovat do Francie v rámci středoškolského studia, respektive jsem se o projektech česko-francouzské vzdělávací spolupráce dozvěděla až při počátcích psaní této práce, zajímalo mne, jak tyto programy v praxi fungují a také jaké je v Čechách mezi studenty povědomí o jejich existenci. Pro získání poznatků z praxe jsem udělala rozhovor s dvěma účastnicemi programu Rok ve Francii, dále pak s absolventkou české sekce v Dijonu, vedoucím projektu Rok ve Francii panem Jiřím Votavou a nakonec s předsedkyní Asociace bývalých studentů českých sekcí v Dijonu a Nîmes paní Kristýnou Křížovou.

Cílem této bakalářské práce je podat ucelený obraz o konkrétních a nejdůležitějších institucích a dvou programech v rámci česko-francouzské vzdělávací a jazykové spolupráce, dále pak analyzovat účinnost jejich praktického působení. Možným budoucím přínosem práce by mohla být zpětná vazba formou výstupu z dotazníkového šetření, o kterou po rozhovorech požádali pan Votava s paní Křížovou.

---

¹ Jelikož se tato práce zaměřuje pouze na tematiku středního školství a nikoli vysokého, neuvažují se zde výměnné pobyty v rámci programu Erasmus a dalších programů pro vysokoškoláky.

První kapitola hovoří o francouzské kulturní diplomacii v České republice v obecnějším slova smyslu. Nejprve vymezuje pojem kulturní diplomacie jako takový, dále vysvětluje, proč zrovna tento francouzský model diplomacie je tak výjimečný a odlišný od těch ostatních. Nakonec se kapitola věnuje konkrétnímu působení této diplomacie v České republice – zejména jejím cílům, které si vytyčila, a dále institucím, kterými je v České republice zastoupena.

Druhá část práce má jasný cíl, a to představit základní nástroje česko-francouzské spolupráce v oblasti šíření francouzštiny a vzdělávání. Jedná se především o Francouzský institut v Praze, pobočky Alliances Françaises v Čechách, české sekce na lyceích v Dijonu a Nîmes, program Rok ve Francii, Francouzské lyceum v Praze a česko-francouzské bilingvní sekce na 4 gymnáziích. U těchto zmíněných prostředků zaměřených na šíření francouzštiny, zvětšování povědomí o francouzské kultuře a dále na poskytování francouzského vzdělání práce charakterizuje obsah jejich činnosti spolu s vlivem na českou frankofonní společnost.

Poslední kapitola analyzuje působení kulturní diplomacie Francie v České republice v praxi pomocí dotazníkového šetření, jehož respondenty byli výlučně studenti, kteří hovoří francouzsky. Výběr dotazovaných byl takto omezen za účelem zjištění, jak francouzská kulturní diplomacie působí na své frankofonní příjemce. Dalším důvodem byla také otázka, jaké povědomí panuje mezi studenty francouzštiny o programech Rok ve Francii a českých sekcích v Dijonu a Nîmes. Smysl dotazníku totiž představovalo zhodnocení efektivity činnosti kulturní diplomacie a odhalení jejích možných nedostatků.

1 Kulturní diplomacie

Kulturní diplomacie představuje část diplomatické praxe, která se nejvíce dotýká široké veřejnosti, a má k ní tak nejbližší ve srovnání s ostatními oblastmi. Prostřednictvím např. návštěvy versináže obrazů zahraničního výtvarníka ve francouzském kulturním středisku nám nabízí kontakt a sblížení se s kulturou jiného státu a napomáhá tak ke vzájemnému kulturnímu porozumění a obohacení.² V nynější době nehraje hlavní roli na poli mezinárodních vztahů pouze geografická poloha státu, jeho ekonomická vyspělost a vojenská síla. Je to i jeho schopnost kulturně se prezentovat a představit svému okolí, jaké kulturní bohatství může daný stát nabídnout. Proto se klade veliký důraz na vnější kulturní působení státu, aby tak mohl posílit své postavení na mezinárodní scéně.³

1.1 Kulturní diplomacie – definice pojmu

Kulturní diplomacie je součástí veřejné diplomacie, která je definována jako „činnost zaměřená na utváření a ovlivňování pozitivních představ o daném státu, hodnotách a činnostech, které reprezentuje mezi zahraniční veřejností. Prostředkem k dosažení žádoucího cíle je pravdivá komunikace se zahraniční veřejností prováděná v součinnosti státního aparátu i soukromých subjektů.“⁴

Pro vymezení pojmu kulturní diplomacie a dále pro identifikaci místa kulturní diplomacie mezi ostatními diplomatickými činnostmi je nutné definovat pojem kultura jako takový, jelikož sám o sobě skýtá velmi širokou interpretaci. Nejčastěji využívanou je definice kultury podle UNESCO přijatá v roce 1982 v Ciudad de México: „[...] souhrn distinktivních duchovních, materiálních a intelektuálních rysů, které charakterizují společnost. Nejde pouze o čistě umělecká vyjádření, ale také o životní styl, základní práva, hodnoty a tradice.“⁵

Kulturní diplomacie je realizována prostřednictvím prezentace, propagace a posilování dobré

² Dále viz TOMALOVÁ, Eliška. *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008, 128 s. ISBN 978-808-6506-739.

³ Ibid.

⁴ PETERKOVÁ, Jana. *Veřejná diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-125-0.

⁵ UNESCO. *Mexico City Declaration on Cultural Policies* [online]. 1982 [cit. 24. 2. 2013]. Dostupné z: http://portal.unesco.org/culture/en/files/12762/11295421661mexico_en.pdf/mexico_en.pdf

pověsti státu na základě kulturních aktivit v nejširším slova smyslu.⁶ Těmito aktivitami se nejčastěji myslí působení v oblasti jazykové, mediální, oblasti kulturní tvorby či kulturního dědictví, atd. Tyto složky lze souhrnně označit za kulturní model státu a cílem kulturní diplomacie je zpravit širokou zahraniční veřejnost o jeho existenci prostřednictvím např. kulturních akcí, univerzitní spolupráce, výuky jazyka či televizního vysílání. Základní ideou fungování kulturní diplomacie je předpoklad, že větší míra poznání země obyvateli daného státu s sebou ponese více porozumění, které je důležité pro budování dlouhodobějšího vztahu, a toto se přenese v posílení vztahů v ekonomické a politické oblasti.⁷

1.2 Specifika francouzského modelu

Francouzi sami používají několik pojmů k popsání kulturní diplomacie: nejčastěji se užívají *diplomatie culturelle* (doslovný překlad – kulturní diplomacie), dále pak *action culturelle extérieure* (zahraniční kulturní činnost). V současnosti se upouští od výrazu *rayonnement* (vyzařování či vliv), který vyjadřoval sílu a potenciál kultury Francie a kde si lze povšimnout odkazu na panovníka Ludvíka XVI., coby Krále Slunce.⁸ Častěji se nyní objevuje pojmenování *diplomatie d'influence* (diplomacie vlivu), což představuje souhrn nástrojů sloužících k upevnění pozice státu na mezinárodní scéně a jichž je kulturní diplomacie nedílnou součástí.⁹

Francouzská kulturní diplomacie se liší od kulturních diplomacií některých významných států, jako je např. Velká Británie či USA. Dokazuje to třeba výrok předního odborníka na francouzskou kulturní politiku Jacques Rigauda poukazující na silné sepětí státu a kulturní diplomacie: „Výjimečnost francouzské kulturní politiky nejspíše spočívá v odpovědnosti, kterou za ni stát má.“¹⁰

Třebaže se francouzská kulturní diplomacie angažuje ve stejných odvětvích jako její konkurenti (zahraniční vysílání, kulturní centra, šíření jazyka), v několika rysech se od nich

---

⁶ Blíže viz TOMALOVÁ, E. Kulturní rozměr české zahraniční politiky. In: Kořan, M. a kol.: Česká zahraniční politika v roce 2007. s. 381.

⁷ TOMALOVÁ, Eliška. *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. ISBN 978-808-6506-739.

⁸ Slovo *rayon* znamená ve francouzštině také paprsek Slunce.

⁹ Ibid.

¹⁰ RIGAUD, Jacques. *POUR UNE REFONDATION DE LA POLITIQUE CULTURELLE DE LA FRANCE : L'EXEMPLE DU MÉCÉNAT D'ENTREPRISES* [online]. 2008 [cit. 26. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000101/0000.pdf>

významně odlišuje. Je to jednak veliká rozvětvenost jejích kulturních center, stále aktuální a důležitá centrální role státu a ministerstva zahraničních věcí, kontinuita jejího vývoje a dále politický konsenzus ve věci jejího postavení v zahraniční politice. Nelze opomenout významnou roli francouzštiny v šíření francouzské kultury v zahraničí. Jednotlivým specifikům se bude práce nyní věnovat trochu podrobněji.

Sít' zahraničních center

Rozsáhlá síť zahraničních center je jednou z nejvýznamnějších zvláštností francouzské kulturní diplomacie. V roce 2010 jich Francie spolu s instituty měla dohromady 145 v 92 zemích světa¹¹. Dále disponovala 1045 pobočkami Alliances Françaises, z nichž 300 čerpá dotace od Ministerstva zahraničních věcí Francie a které jsou umístěny v 134 zemích světa.¹² Pokud se sečtou oba typy kulturních center dohromady, konečné číslo staví Francii na 1. místo v žebříčku kulturních zařízení v zahraničí. Pro srovnání počet Goethe institutů, německých kulturních center, po celém světě aktuálně činí 149 středisek.¹³

Politický konsenzus

Dalším specifikem je politický konsenzus, trvající od vzniku Páté republiky, tj. od roku 1958, který zajišťuje kontinuitu vývoje kulturní diplomacie ve Francii a její významné postavení v rámci zahraniční politiky státu, aniž by na to měl vliv vlády pravice či levice. Všechny vlády si tak dobře uvědomovaly a stále uvědomují význam kultury v zahraniční politice jejich země a nikdy se ho nepokusily zpochybnit. Stejný trend se dá předpokládat i do budoucna, v *Bílé knize o zahraniční a evropské politice Francie do roku 2013* je uvedeno „zajištění přítomnosti francouzských myšlenek, jazyka a kultury ve jménu kulturní rozmanitosti“¹⁴ jako jedna z pěti základních priorit francouzské zahraniční politiky.

Francouzský jazyk

Velmi významnou roli hraje ve francouzské kulturní diplomacii francouzština. „Cílem francouzské kulturní politiky je v první řadě šíření a podpora francouzského jazyka a kultury,

---

¹¹ *La France et la République Tchèque*. [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z:

<http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/pays-zones-geo/republique-tcheque/la-france-et-la-republique-tcheque/>

¹² *Ibid.*

¹³ *Network* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/enindex.htm>

¹⁴ *Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008 – 2020* [online]. 2008 [cit. 25. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/IMG/pdf/2LIVREBLANC_DEF.pdf

to vše za účelem získání určitého společenského, politického či ekonomického vlivu.¹⁵ Francouzi jsou jak známo velmi hrdí na svůj jazyk a neradi zavádějí anglicismy, aby tak ochránili francouzštinu před cizími vlivy.¹⁶ Proto se kladl v minulosti důraz na výlučné používání francouzštiny v oblastech kulturně-diplomatických aktivit Francie, jakožto při kulturních akcích, výuce jazyka či zahraničním vysílání. Jak dokládá pan Pignau ve své knize o historii kulturní diplomacie „Šíření francouzské kultury splývá s šířením francouzského jazyka. Francouzská kulturní přítomnost v zahraničí je založena na přítomnosti jazykové, od které se vše odvíjí.“¹⁷

Ovšem praxe přinutila hluboce přesvědčené Francouze ustoupit, zmírnit své požadavky a zpřístupnit tak jejich kulturu široké nefrankofonní veřejnosti. Bylo třeba přizpůsobit se tlaku okolí a propagovat svoji kulturu ne výlučně ve svém rodném jazyce. „Francie se nesmí bát využití jiných jazyků k šíření svých myšlenek: programy ministerstva zahraničních věcí na podporu překladu, které dávají prioritu humanitním oborům, k tomu přispívají“¹⁸ Současný ředitel Francouzského institutu v Praze pan Olivier Jacquot k tomu dodává: „My Francouzi velmi dobře chápeme, že náš jazyk nemůže soupeřit v postavení s angličtinou, jejíž znalost je v nynější době bezpochyby nezbytná. Cílem kulturní diplomacie Francie není snaha protlačit francouzštinu na první místo mezi světovými jazyky, nýbrž zachovat její současné postavení, aby se její užívání nezmenšovalo na úkor jiných jazyků.“¹⁹

1.3 Kulturní diplomacie Francie v ČR

Práce se nyní již konkrétně zaměří na působení francouzské kulturní diplomacie v České republice. Česko-francouzské kulturní vztahy zažívaly největší rozkvět především v 19. století, kdy byla naše země součástí habsburské monarchie a tudíž pod vlivem němčiny a německé kultury. Z této nadvlády se snažil náš národ vymanit, čeští buditelé a obrozenci chtěli pozvednout český jazyk opět na úroveň jazyka vzdělanců a motivovat lid k národní

---

¹⁵ TOMALOVÁ, Eliška. *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. ISBN 978-808-6506-739.

¹⁶ Ve Francii existuje hned několik zákonů týkajících se francouzštiny. Dva nejdůležitější se jmenují Bas-Lauriolův zákon z roku 1975 a Toubonův z roku 1994.

¹⁷ PIGNAU, Bernard. *Histoire de la diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paříž: La Documentation française, 1995. ISBN 2911127005.

¹⁸ *Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008 – 2020* [online]. 2008 [cit. 25. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/IMG/pdf/2LIVREBLANC_DEF.pdf

¹⁹ Přednáška pana Oliviera Jacquota na téma kulturní diplomacie Francie na Vysoké škole ekonomické v Praze ze dne 23. 4. 2013

uvědomělosti.²⁰ Francouzský jazyk, kultura a republikánské uspořádání pro Čechy představovaly jakýsi znak svobody, možnost, jak se dostat z německého područí. Frankofilství se široce prolno s českým vlastenectvím, přispívalo k budování národní identity a Češi jím čelili poněmčováním a vyjadřovali tak pasivní rezistenci k Vídni.²¹

Nicméně situace nebyla taková, že by se u nás hromadně začali lidé učit francouzštinu, jak dokládá francouzský profesor Reznikow ve své knize o vztahu Čechů k Francii: „Frankofilství se stalo synonymem germanofobie, přestože faktická degermanizace byla mnohdy spíše toužebným přáním než skutečností a v praxi francouzština němčinu spíše doplňovala, než nahrazovala.“²² Ovšem je nutné podotknout, že toto masové šíření francouzské kultury a celkově orientace na Francii zpevnily česko-francouzské vztahy a frankofilské úsilí Čechů přineslo vynikající výsledky důležité pro další spolupráci.²³

V současné době se samozřejmě Česká republika jakožto suverénní a samostatný stát nemusí upínat na jiné silnější evropské státy, aby si mohla prosadit své národní zájmy. Proto se i povaha česko-francouzských vztahů od 19. století proměnila, a třebaže jsou nyní na velmi dobré úrovni, co se spolupráce týče, Češi již bohužel nejsou takoví frankofilové a nemají v sobě tu fanatickou posedlost francouzštinou a francouzskou kulturou, jakou v 1. polovině 19. století měli.

Jelikož téma působnosti kulturní diplomacie Francie v České republice je velmi široké, je třeba si pro účel této práce konkrétně vymezit, na jaké nástroje se konkrétně zaměří. Jedná se o spolupráci v oblasti šíření francouzského jazyka a dále propagaci francouzského vzdělávání na úrovni středního školství. Pro ně následně práce stanoví cíle, ke kterým jsou určeny, a charakterizuje instituce, pomocí již působí.

Cíle

Základním motivem existence výše zmíněných nástrojů je zprostředkování výuky cizího jazyka, tedy šíření francouzštiny. Dále potom propagace jak francouzské kultury, tak

---

²⁰ Období Českého národního obrození se datuje zhruba od poslední třetiny 18. století do roku 1848. Zároveň u nás probíhal proces transformace feudálního společenství v občanskou společnost.

²¹ HNILICA, Jiří. *Francouzský institut v Praze 1920-1951: Mezi vzděláním a propagandou*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1663-6.

²² REZNIKOW, Stéphane. *Frankofilství a česká identita*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 9788024614373.

²³ Angažovanost našich diplomatů u nás vyvrcholila roku 1886 v založení pobočky Alliance Française, což byla v té době vůbec první pobočka severovýchodně od Rýna. Roku 1897 se zase v Praze otevřel Francouzský konzulát.

všeobecně všech frankofonních kultur, jakožto například té belgické či kanadské. Další cíl pro kulturní diplomacii Francie představuje podpora interkulturních výměn mezi jednotlivými zeměmi, poskytnutí francouzského vzdělání formou bilingvních sekcí či programů studia ve Francii. V neposlední řadě je to také samozřejmě celková podpora vztahů mezi Českou republikou a Francií.

Instituce

Práce se zde soustředí opravdu jen na ty nejpodstatnější prostředky, kterými se u nás kulturní diplomacie v rámci šíření francouzštiny a francouzského vzdělání prezentuje. Francii zastupuje ve dvou výše zmíněných oblastech v České republice především Francouzský institut v Praze (v současnosti zde studuje 3 052 lidí)²⁴, 6 poboček *Alliances Françaises* (nyní s 2 826 studenty)²⁵, bilingvní sekce na 4 lyceích (807 žáků)²⁶ a Francouzské lyceum v Praze (782 žáků, z nichž tvoří 40% Češi)²⁷. Dále se sem ještě zahrnují české sekce ve Francii ve městech Dijon a Nîmes, v kterých mají čeští žáci možnost vystudovat střední školu zakončenou maturitou.

---

²⁴ *La France et la République Tchèque*. [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z:

<http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/pays-zones-geo/republique-tcheque/la-france-et-la-republique-tcheque/>

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

2. Francouzsko-česká spolupráce v oblasti šíření francouzštiny a vzdělávání

Francouzsko-česká spolupráce v oblasti šíření francouzštiny a francouzského vzdělání je každoročně právně zakotvena v Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.²⁸ Toto ujednání stanovuje základní předpisy pro gymnázia s česko-francouzskými dvojjazyčnými třídami v České republice, dále pro české třídy ve francouzských lyceích ve Francii a na závěr pojednává o dalším vzdělávání učitelů francouzštiny v České republice a ve Francii.²⁹

2.1 Francouzský institut v Praze

Francouzský institut v Praze v současnosti představuje nejdůležitější francouzskou kulturní instituci v České republice. 1. ledna 2010 se s ním v jedno pracoviště sloučilo Kulturní oddělení Francouzského velvyslanectví v Praze, které předtím zastupovalo veškeré aktivity francouzské kulturní politiky u nás.³⁰ V čele oddělení stojí Rada pro kulturu a spolupráci, který je nyní zároveň i ředitelem institutu.³¹ Pan Olivier Jacquot který v současnosti tyto dvě funkce zastává, okomentoval sloučení těchto dvou institucí slovy: „Uskutečnilo se s cílem snížit náklady na provoz obou zařízení a přitom neporušit nic z dosavadního fungování. Toto spojení proběhlo u všech institutů po celém světě.“³² Francouzský institut je místem, kde se neustále něco děje a pořádá, jeho dveře se takzvaně „netrhnou“. Mezi jeho cíle, které se prakticky ve většině shodují s obecnými cíli ostatních francouzských institutů ve světě, patří přiblížení aktuální francouzské kultury, výuka francouzského jazyka, hoštění nevšedních projektů, organizace kulturních akcí a dále iniciování setkání mezi českými a francouzskými umělci.³³

---

²⁸ Současné Ujednání je v platnosti od 10.7. 2012 do 31.8. 2013

²⁹ *Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v letech 2012-2013* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Ujednani_CZ.pdf

³⁰ *Francie v České republice* [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://france.cz/Oddeleni-pro-kulturu-a-spolupraci>

³¹ V současnosti zastává post ředitele institutu a zároveň rady pro kulturní spolupráci pan Olivier Jacquot.

³² Přednáška pana Oliviera Jacquota na téma kulturní diplomacie Francie na Vysoké škole ekonomické v Praze ze dne 23. 4. 2013

³³ *Kdo jsme?* [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous,244>

Francouzský institut byl založen v Praze v Ostrovní ulici roku 1920 panem Ernestem Denisem, francouzským historikem, znalcem českých dějin a slavistou, který se výrazným způsobem zasadil o vznik samostatného Československa.³⁴ Institut navázal svým fungováním na Alliance Française, která působila v Praze od roku 1886, a největšího rozkvětu se dočkal v období mezi dvěma světovými válkami, kdy se stal opravdovou univerzitou s literární, právní a vědeckou sekcí. Tato malá univerzita sídlila od roku 1930 ve Štěpánské 35, kde můžeme institut najít i dnes. Byly zde organizovány kurzy francouzštiny zdarma, rozrůstala se místní knihovna a institut se dočkal i návštěvy básníka André Bretona.³⁵ Události roku 1938 a pozdější okupace Prahy ovšem významně narušily vzestup jeho slávy a roku 1951 musel dokonce úplně ukončit svoji činnost.³⁶ Až do sametové revoluce zůstává institut uzavřen a plně začíná fungovat roku 1993, kdy Václav Havel s François Mitterandem slavnostně otevřeli nové prostory.³⁷

Bezpochyby nejvýznamnější službou, jakou institut nabízí, je výuka francouzštiny. V současnosti ji zajišťuje 30 lektorů³⁸, kurzy jsou zaměřeny na různé oblasti francouzštiny a jejich kvalita je na velmi vysoké úrovni. Součástí je samozřejmě možnost složit jazykovou zkoušku a získat tak certifikát DELF či DALF. Studenti institutu, ale i široká veřejnost mají k dispozici mediátéku v současnosti více než 70 000 dokumenty³⁹ především v knižní podobě (dále jsou zde časopisy, CD a DVD). Dále je v suterénu institutu situovaná Galerie 35, která je otevřena současné výtvarné tvorbě a jejím posláním je zprostředkovat výměnu mezi českou a francouzskou scénou a dále podporovat mladé talenty.⁴⁰ Součástí institutu je i Kino 35 uvádějící filmy ve francouzském nebo původním znění s českými titulky. Za rok 2012

---

³⁴ Ernest Denis (1829-1921) představuje jednu z nejdůležitějších osobností pro česko-francouzské vztahy. Studium české historie na univerzitě v Paříži ho zavedlo roku 1872 do Prahy, kde se seznámil s Františkem Palackým. Navštěvoval kurzy češtiny u Jaroslava Vrchlického. Díky svému studijnímu pobytu v Čechách se stal hlavním propagátorem českého národa a jeho politického úsilí ve Francii. Byl zastáncem myšlenky samostatného Československa a vyvíjel velké úsilí, aby se tato idea naplnila. Po vzniku Československa se velmi výrazným způsobem angažoval ve prospěch kulturní a vzdělávací spolupráce mezi Francií a Československem. Ve svém domě v Paříži založil Institut slovanských studií či katedru slavistiky na pařížské Sorbonně.

³⁵ HNILICA, Jiří. *Francouzský institut v Praze 1920-1951: Mezi vzděláním a propagandou*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1663-6.

³⁶ 12. dubna 1951 byla komunistickými představiteli z československého ministerstva zahraničních věcí zaslána na francouzské velvyslanectví nota příkazující uzavření institutu. Institut dle ní nesplnil podmínky své další existence, neboť se stal „nástrojem politiky směřující proti lidově-demokratickému režimu“.

³⁷ BRAUNSTEIN, Mathieu. *Z historie Francouzského institutu v Praze*. Praha: Francouzský institut, 1993.

³⁸ *Kdo jsme?* [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous,244>

³⁹ *Mediatéka*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Mediatheque,247>

⁴⁰ *Galerie 35 a výtvarné umění*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Galerie-35-et-arts-visuels,219>

navštívilo kino zhruba 14 000 diváků.⁴¹ Kino každoročně spolupracuje a promítá filmy v rámci Festivalu Francouzských filmů, Jeden svět a Fresh Film Fest. Co se týče oblasti francouzského vzdělávání, je v institutu zastoupen Campus France určený pro studenty zamýšlející vysokoškolské studium ve Francii. Pracovníci Campus France nabízejí odbornou a individuální pomoc všem zájemcům, kteří by chtěli ve Francii studovat na univerzitě. S ohledem na věhlasnou francouzskou gastronomii nelze zapomenout zmínit kavárnu Café 35 nabízející kromě kulinařských specialit pravidelná scénická čtení a výstavy.⁴²

2.2 Alliances Françaises

„Systém Francouzských aliancí v současnosti tvoří nejrozsáhlejší síť zaměřenou na šíření francouzského jazyka a frankofonních kultur na mezinárodní úrovni.“⁴³ V České republice je přítomno jejich 6 poboček – v Plzni, Českých Budějovicích, Liberci, Pardubicích, Ostravě a Brně. Alliances Françaises mají tři přesně definované cíle: propagace výuky francouzského jazyka, kultury a interkulturních výměn. Svým způsobem zastupují funkce Francouzského institutu v jednotlivých regionech naší země, třebaže jejich pole působnosti není tak široké, jako u institutu. Obecně je ale u Alliances Françaises zajímavá jedinečnost jejich statutu – jsou to totiž sdružení podléhající legislativě státu, v kterém se nachází, řízená správní radou složenou z frankofonních či frankofilních obyvatel dané země.⁴⁴

První pobočka v naší zemi vznikla, jak už bylo řečeno výše, roku 1886 v Praze. Síť se za první republiky postupně rychle rozrůstala a v roce 1938 nabyla 77 aktivních poboček. Ovšem vinou vzniku Protektorátu Čechy a Morava byly všechny postupně zavírány, až došlo k jejich úplnému zániku. Díky spojenému úsilí výborů státní správy, francouzského ministerstva zahraničních věcí a místních samospráv působících v jednotlivých krajích se po sametové revoluci podařilo opět obnovit jejich činnost v šesti nynějších pobočkách.⁴⁵

Služby, které Alliances Françaises u nás nabízejí, jsou do značné míry totožné s těmi ve Francouzském institutu. V prvé řadě je zde tedy kladen důraz na výuku jazyka (kurzy

---

⁴¹ *Kino 35*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kino-35>.

⁴² *Café 35*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Cafe-35>

⁴³ *Francouzské aliance ve světě*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Francouzske-aliance-ve-svete,34-.html>

⁴⁴ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

⁴⁵ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

francouzštiny uzpůsobené jednotlivým kategoriím uchazečů a možnost složení jazykové zkoušky ve zkušebním centru), dále je zde k dispozici kompletní mediatéka s knihami a hudebními nosiči a v neposlední řadě je tu důležitá funkce pořádání akcí (koncerty, přednášky, filmové kluby...). Mezi nejvýznamnější patří zejména Francouzský podzim v Ostravě, Bonjour Plzeň a dále akce pořádané u příležitosti Dnů Frankofonie. Lze tedy říci, že Alliances Françaises doplňují činnost Francouzského institutu v Praze, který se svým fungováním soustředí především na oblast našeho hlavního města.⁴⁶

Doktorka Raková ve své knize *Francophonie de la population tchèque 1848-2008* uvádí, že téměř po 130 letech existence Alliances Françaises v českých zemích jsou tyto instituce u nás stále rušným a živým místem, avšak co se výrazně změnilo, je charakter jejich působení. Zatímco v 19. a 20. století sloužila tato místa především pro setkávání české patriotické a frankofilní společnosti, dnes fungují jako centra dokumentace francouzské kultury. Jejich funkce sdružování frankofonního obyvatelstva se omezila pouze na dílčí akce. Dále relativní významnost dnešních Alliances Françaises co se šíření jazyka a kultury týče je menší v porovnání s tou ve 20. a 30. letech 20. století. Důvodem je hlavně větší hustota jejich sítě v letech 1918-1939⁴⁷ vzhledem k dnešní době a dále také větší množství možností, jak francouzštinu studovat.⁴⁸

2.3 České sekce v Dijonu a Nîmes

České sekce ve městech Dijon a Nîmes jsou hlavním pilířem spolupráce s Francií v oblasti vzdělávání, neboť učí mladé Čechy nejen francouzskému jazyku, ale především tamní kultuře. Dokládají to slova ředitele Carnotova lycea v Dijonu pana Cazenave: „Síla těchto sekcí spočívá v jejich jedinečnosti. V tom, že poskytují mladým Čechům dvojí vzdělání a dvojí kulturu.“⁴⁹

Řada absolventů programu tak byla motivována k volbě francouzštiny coby profesního zájmu a vypěstovala si k Francii velmi osobní a vřelý vztah. Někteří bývalí studenti se stali

---

⁴⁶ *Festivaly*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Festivaly-.html>

⁴⁷ Roku 1938 u nás existovalo 72 poboček Alliance Françaises.

⁴⁸ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

⁴⁹ *České sekce slaví 90 let*. [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>

vysokoškolskými pedagogy a autory slovníků či učebnic, u kterých kodifikovali správnou podobu francouzštiny. Byli jimi například profesor Václav Vlasák⁵⁰ (Nîmes 1948) nebo profesor Petr Kyloušek⁵¹ (Dijon 1971). Jiní se nadále věnovali nebo v současnosti věnují šíření francouzské kultury a jazyka mezi širokou veřejností, příkladem je paní Olga Poivre d'Arvor⁵² (Saint-Germain-en-Laye 1970), která zastávala post ředitelky Francouzského institutu v Praze či Jiří Votava (Dijon 1994), který nyní pracuje jako projektový vedoucí v oblasti vzdělávací spolupráce v institutu a řídí program Rok ve Francii.⁵³

V rámci sekcí mají Češi možnost získat středoškolské vzdělání zakončené maturitou na lyceu Alphonse Daudeta v Nîmes a na Carnotově lyceu v Dijonu. Uchazeči o studium splňující základní podmínky jakožto věk mladší 16 let včetně, úroveň francouzštiny odpovídající stupni B1 (CEFR⁵⁴) a průměrný studijní prospěch za poslední klasifikační období menší než 1,8 procházejí dvoukolovým výběrovým řízením, které na celostátní úrovni organizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT).⁵⁵ Přijetí studenti nastupují na začátku následujícího školního roku do prvního ročníku (seconde) a absolvují tříletou školní docházku až do řádného složení maturity, která je uznávaná v obou zemích.⁵⁶ Součástí maturity je i písemná zkouška z češtiny coby volitelného předmětu.⁵⁷ „Do výběrového řízení ve školním roce 2011/2012 se hlásilo 51 žáků, o rok později to už bylo 83. Pokaždé je vybráno 10 uchazečů (4 dívky do lycea v Nîmes a 3 dívky a 3 chlapci do Dijonu)“ uvedla v rozhovoru Kristýna Křížová, nynější předsedkyně Asociace bývalých studentů

---

⁵⁰ Václav Vlasák je český jazykovědec, autor česko-francouzského a francouzsko-českého slovníku a učebnic češtiny pro cizince a dřívější profesor francouzštiny na Ústavu románských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

⁵¹ Petr Kyloušek v současnosti přednáší na Masarykově univerzitě v Brně dějiny románských literatur. V letech 1982-1984 působil jako lektor českého jazyka na lyceu Alphonse Daudeta v Nîmes (Francie)

⁵² Ve funkci ředitelky Francouzského institutu v Praze vedla Francouzskou kulturní sezonu v České republice, dále řídila Francouzský institut v Edinburghu. Od francouzského ministra kultury získala Řád rytíř umění a dále cenu Artis Bohemiae Amicis udělovanou českým ministrem kultury osobnostem, které přispívají k šíření dobrého jména české kultury doma i v zahraničí.

⁵³ *Osudy absolventů českých sekcí* [online]. 2011 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>

⁵⁴ Společný celoevropský referenční rámec pro jazyky. Úrovně znalosti jazyka jdou vzestupně od nejnižší A1, A2, B1, B2, C1 po C2.

⁵⁵ V druhém kole (motivační pohovory) je porota dále složena z ředitelů obou lyceí, ze zástupců regionálních samospráv, které jsou partnery tohoto programu a zástupců kulturního oddělení Velvyslanectví Francouzské republiky v České republice.

⁵⁶ MŠMT České republiky vydá českým studentům, kteří úspěšně vykonají francouzskou maturitní zkoušku (včetně písemné zkoušky z českého jazyka) doklad o rovnocennosti s ukončeným středoškolským vzděláním v České republice.

⁵⁷ *Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Ujednani_CZ.pdf

českých sekcí v Dijonu a Nîmes a bývalá absolventka sekce v Dijonu.⁵⁸ Studenti jsou ubytováni ve školních internátech a víkendy tráví v hostitelských rodinách.

Původně ve Francii fungovaly 3 české sekce – první vznikla v Dijonu roku 1920 a to zásluhou především pana Ferdinanda Spíška, úředníka Československého ministerstva školství pověřeného prohloubením kulturních a vzdělávacích vztahů s Francií. V Paříži za pomoci svých přátel Ernesta Denise a Luise Eisenmanna⁵⁹ navázal kontakt s francouzskými zástupci, aby tak mohl splnit svůj úkol. Spíšek si velmi dobře uvědomoval nedostatek jazykové přípravy v českém středním školství a přínosnost studijního pobytu v zahraničí. Proto později podal návrh na vytvoření 3 československých sekcí inspirovan příklady polských a norských sekcí ve Francii.⁶⁰ Dijon se zdál vhodným místem pro zavedení první sekce nejen díky své relativně malé vzdálenosti od Československa, ale také z důvodu dlouhodobé zainteresovanosti dijonské univerzity v otázkách střední Evropy.⁶¹ Čechoslováci zde studovali s výborným prospěchem, a tak se v návaznosti na tento úspěch zřídila o tři roky později druhá ryze dívčí sekce v Saint-Germain-en-Laye, symbolickém to místě pro Československo díky podepsání smlouvy v roce 1919 potvrzující zánik Rakouska-Uherska. Jako třetí se v roce 1924 etablovala chlapecká sekce v Nîmes, rodném městě Ernsta Denise.⁶²

Třebaže byla zprvu existence sekcí kritizována, jelikož se někteří politici obávali, že studenti ve Francii ztratí národní povědomí a budou mít nedostatečné znalosti v oblasti jazyka a historie Československa, studium na lyceích se do začátku druhé světové války dalo hodnotit jako velmi úspěšné.⁶³ Do roku 1940 program absolvovalo 436 Čechoslováků⁶⁴, za války pak musely být všechny tři sekce uzavřeny. Jejich činnost se krátce obnovila v letech 1946-1948, ale v důsledku únorového převratu došlo opět jejich uzavření. Plně začaly fungovat až po Sametové revoluci, kdy se roku 1990 prostřednictvím dohody o spolupráci v oblasti školství a vzdělávání mezi vládou Francie a České a Slovenské Federativní Republiky mohly znovu otevřít českým studentům sekce v Dijonu (přijímání jsou chlapci

---

⁵⁸ Rozhovor s paní Kristýnou Křížovou ze dne 11. 4. 2013.

⁵⁹ Louis Eisenmann (1869-1937) byl profesorem historie, který se stal spolu s Ernestem Denisem významným průkopníkem francouzsko-českých vztahů z francouzské strany. Po smrti Ernesta Denise se stal ředitelem Institutu slovanských studií a také v letech 1925-1937 vedl Francouzský institut v Praze.

⁶⁰ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

⁶³ RAKOVÁ, Zuzana. Les sections lycéennes tchécoslovaques et tchèques en France: 1920-2009. *Romanica Olomucensia*. 2009, roč. 21, č. 2, s. 9. ISSN 1803-4136.

⁶⁴ Ibid.

i dívky) a v Nîmes (zde nastupují pouze dívky). Sekce v Saint-Germain-en-Laye svoji činnost neobnovila. Od roku 1990 do současnosti přijelo do Dijonu a Nîmes více než 200 Čechů, z nichž většina pocházela z bilingvních česko-francouzských gymnázií.⁶⁵

Co se financování celého studia týče, na části nákladů se podílí Ministerstvo zahraničních věcí Francouzské republiky (prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v České republice), dále region Burgundsko a město Dijon v případě Carnotova lycea a region Languedoc-Roussillon a město Nîmes v případě lycea Alphonse Daudeta.⁶⁶ K fungování českých sekcí přispívá i MŠMT České republiky.⁶⁷ Pro české žáky byl tak do loňského roku celý program zdarma, nyní musí platit 1000 eur ročně. Asociace bývalých studentů českých sekcí v Dijonu a Nîmes z toho důvodu založila fond na podporu nynějších účastníků sekcí, do kterého každý z nich vkládá částky dle svého uvážení. „Řada bývalých sekcionářů pracuje v současnosti na vysokých postech v Bruselu, a tak si mohou dovolit velmi štědré příspěvky. Od nynějších studentů, kterým pomáháme, se očekává, že potom také budou přispívat na budoucí generace.“ sdělila v rámci rozhovoru Karolína Koukolová, absolventka Carnotova lycea v roce 2010/2011.⁶⁸

Od svého otevření mají za sebou sekce více než devadesátiletou tradici (90. výročí se slavilo v roce 2011). Během tohoto období prošlo programem více než 900 studentů, z nichž naprostá většina hodnotí svůj pobyt jako výbornou zkušenost.⁶⁹ Naučili se samostatnosti a také se dokázali přizpůsobit ne vždy jednoduchým podmínkám studia v cizí zemi a života na internátě za přísných podmínek. Řadě z nich ovlivnila perfektní znalost francouzštiny jejich budoucí osudy a určila směřování profesního zaměření. Jedním z takových příkladů je Karolína Koukolová, která svoji budoucí kariéru komentovala slovy: „V současnosti studuji překladatelství a tlumočnictví na Univerzitě Karlově v Praze, jsem frankofonním průvodcem po Praze a také tlumočím. Francouzštině se určitě chci věnovat i nadále ve svém povolání.“⁷⁰ Absolventi sekcí se stali významným pojítkem v česko-francouzských vztazích, jelikož coby nositelé české kultury přispívají k jejímu šíření ve Francii a zároveň u nás zvyšují povědomí

---

⁶⁵ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tcheque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

⁶⁶ Tyto náklady zahrnují ubytování v internátě školy a stravování ve školní jídelně, dozor na internátě, úklid pokojů, pojištění a kapesné. Učebnice jsou každoročně půjčovány zdarma.

⁶⁷ MŠMT hradí plat oběma českým lektorům, nakupuje beletrii do české knihovny a refunduje náklady na dopravu zpět do České republiky na konci školního roku.

⁶⁸ Rozhovor s Karolínou Koukolovou ze dne 12. 4. 2013.

⁶⁹ RAKOVÁ, Zuzana. Les sections lycéennes tchécoslovaques et tchèques en France: 1920-2009. *Romanica Olomucensia*. 2009, roč. 21, č. 2, s. 9. ISSN 1803-4136.

⁷⁰ Rozhovor s Karolínou Koukolovou ze dne 12. 4. 2013.

o té francouzské. V obou lyceích je například tradicí, že na konci každého školního roku si čeští studenti pro celou školu připraví hudební a divadelní představení (tzv. *spéctacle*), které je plné našich písní a odkazů na českou kulturu.

Důkazem kvality a významnosti sekcí je skutečnost, že jim byla udělena Cena Gratias agit 2010, kterou každoročně vyhlašuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a náleží těm, kteří se zasloužili o šíření české kultury a českého jazyka a v obecnější rovině dobrého jména České republiky v zahraničí. Ocenění komentovala ředitelka lycea Alphonse Daudeta paní Utralal-Giraudeauová slovy: „Je to především pobídka k tomu, abychom i nadále pokračovali v práci, kterou jsme dosud odváděli, a to tím, že k nám budou jezdit studovat další žákyně, budou probíhat výměny mezi učiteli a rozvíjet se kulturní a hospodářské vztahy mezi našimi oběma zeměmi.“⁷¹

Co můžeme na druhou stranu shledávat jako významný nedostatek programu je malé povědomí o jeho existenci mezi českými středoškoláky studujícími francouzštinu. Situace je tím horší, že informovanost o této skvělé příležitosti frankofonního studia není příliš rozšířena ani mezi žáky česko-francouzských bilingvních gymnázií.⁷² Kristýna Křížová uvedla: „odhad podílu žáků z bilingvních gymnázií na celkovém počtu účastníků sekcí opravdu nemám, protože situace se proměňovala rok od roku. Byly v nedávné minulosti roky, kdy jich bylo relativně hodně, ale nyní se to naštěstí daří změnit, jelikož letos se jich našlo mezi kandidáty opravdu minimálně. Cílem totiž je, aby tito studenti jezdili spíše na Rok ve Francii, protože Francie už do jejich vzdělání investovala a Rok ve Francii si v podstatě hradí sami. Naopak, české sekce byly spíše vždy pro ty, kteří doposud neměli nějakou „privilegovanou“ příležitost (bilingvní sekce, pobyt v zahraničí atp.) a prokázali vlastní odhodlání se francouzštinu učit.“⁷³ Pro porovnání financování studia na sekcích a Roku ve Francii dodává: „Také je důležitý fakt, že sekce byly zdarma a nyní jsou sice s příplatkem rodiny, ale nižším než u Roku ve Francii - rovnost příležitostí a snaha motivovat žáky nepocházející z „privilegovaných“ škol typu bilingvní gymnázia jsou důležitým aspektem sekcí v Dijonu a Nîmes. I proto třeba naše

---

⁷¹ *České sekce slaví 90 let.* [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>

⁷² Dokládají to výsledky průzkumu mezi studenty francouzské filologie na Filozofické fakultě University Palackého v Olomouci a studenty francouzské filologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Dále viz RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

⁷³ Rozhovor s Kristýnou Křížovou ze dne 11. 4. 2013. Paní Křížová je absolventkou sekce v Nîmes v roce 1993 a nynější předsedkyně Asociace bývalých studentů českých sekcí v Nîmes a Dijonu.

asociace založila stipendijní fond, určený těm, jimž by příspěvek 1000 eur ročně dělal potíže.⁷⁴

2.4 Studium na střední škole Rok ve Francii

Druhá nejvýznamnější možnost českých středoškoláků jak získat francouzské vzdělání je program pod záštitou Francouzského institutu v Praze s názvem Rok ve Francii, který nabízí roční studijní pobyt na jednom z 24 lyceí ve Francii. Podmínkou pro účast je věk mezi 15 a 17 lety, studium v 9. ročníku ZŠ nebo v 1. či 2. ročníku SŠ (popřípadě gymnázia), dobrá znalost francouzštiny a samozřejmě chuť strávit rok ve Francii. Výběrové řízení probíhá formou motivačních pohovorů před česko-francouzskou komisí. Vybraní uchazeči potom plní řádnou školní docházku, jako jejich francouzští spolužáci.⁷⁵ Dle stupně předchozího vzdělání a úrovně francouzštiny nastoupí buď do prvního ročníku (seconde) nebo do druhého (première) na lyceu.⁷⁶ Na konci ročníku mohou složit první část francouzské státní maturitní zkoušky.⁷⁷ V týdnu jsou čeští studenti ubytováni v místním internátu, víkendy pak tráví v hostitelských rodinách, což jsou často rodiny studentů lycea. Co se financování studia týče, veškeré náklady kromě školného, které se na státních středních školách ve Francii neplatí, hradí rodiče Čechů, Francouzský institut v Praze na tento pobyt nenabízí žádné stipendium.⁷⁸

Třebaže je tento projekt poměrně mladý – letos probíhá jeho IV. ročník – lze jej už hodnotit velmi kladně a přínosně. „Zúčastnilo se ho za tu dobu celkem 135 studentů, nyní zde ve školním roce 2012/13 studuje 45 středoškoláků.“⁷⁹ Z oficiálních evaluačních zpráv českých studentů, kteří se Roku ve Francii zúčastnili, lze shrnout, že pozitiva u nich jednoznačně převažují nad negativy. Začátky pro ně byly těžké – bylo nutné sžít se s novým prostředím, přizpůsobit se jinému systému výuky a vůbec zvyknout si na každodenní komunikaci ve francouzštině. Každopádně mezi přínosy čeští absolventi řadí zlepšení jazykových schopností, poznání francouzské kultury, naučení se samostatnosti, cestování

⁷⁴ Rozhovor s Krystýnou Křížovou ze dne 11. 4. 2013.

⁷⁵ Čeští studenti si mohou vybrat mezi společenskovědní, literární či přírodovědnou větví.

⁷⁶ Oproti tradičnímu číslování ročníků studia na českých školách (vzestupně) se ve Francii názvy jednotlivých ročníků na lyceích číslují sestupně, tudíž 1. ročník se nazývá seconde, 2. ročník je première a 3. ročník se jmenuje terminale.

⁷⁷ Studenti, kteří si chtějí uznat své studium ve Francii, nebo jeho část, se musí obrátit na ředitele své domovské školy.

⁷⁸ Studenti mohou zažádat o finanční podporu zřizovatele školy, kde studují. Někteří poskytují v rámci své vzdělávací politiky granty studentům vyjíždějícím na zahraniční školu. Také je možné obrátit se na neziskové organizace s žádostí o podporu.

⁷⁹ Rozhovor s Jiřím Votavou, vedoucím projektu Rok ve Francii, ze dne 10. 4. 2013.

ve Francii a navázání nových přátelství. Dle jejich slov se obohatili o poznatky o francouzské kuchyni, poznali jinou formu vyučování, více zaměřenou na praxi než učení se z paměti, jak je tomu v České republice, a také se naučili žít v předem neznámé rodině, která má své vlastní zvyky a způsoby výchovy dětí.⁸⁰

Jednoznačně přínosně hodnotí svůj pobyt na lyceu Franklina Roosevelta v Remeši i Kateřina Kochová, která zde pobývala ve školním roce 2010/2011. „Nejvíce si vážím toho, že jsem se naučila samostatně se rozhodovat a postarat se o sebe bez pomoci rodičů, přece jenom jsem vyjela, když mi bylo teprve 16 let.“⁸¹ Z rozhovoru vyplynulo, že studium v Remeši ovlivnilo její vztah k francouzštině a tím i budoucí směřování. Po úspěšném zakončení školního roku ve Francii totiž složila zkoušky i na svém domácím gymnáziu v Bílci, kde měla individuální studijní plán, a rozhodla se pro přestup na bilingvní česko-francouzskou sekci na gymnáziu v Olomouci, kde bude letos skládat maturitní zkoušku ve francouzštině. Zde se také prostřednictvím přednášky pana Lukáše Macka, ředitele dijonské pobočky Pařížského institutu politických studií (Sciences Po)⁸², dozvěděla o možnosti bakalářského studia na jeho škole, která je zaměřena na evropské záležitosti a země střední a východní Evropy. Tuto příležitost využila Martina Kučerová, také absolventka programu Rok ve Francii v pilotním ročníku 2009/2010 a již jeden rok zde úspěšně studuje. „Díky Roku ve Francii jsem si uvědomila, že se chci nadále věnovat hlavně francouzštině, proto jsem si vybrala tuto vysokou školu, kde mám i hodně kamarádů z České republiky. Ve Francii bych si ráda našla zaměstnání a usadila se tu.“⁸³

Ačkoli jsou v primárním zájmu česko-francouzských vztahů v oblasti spolupráce ve vzdělávání české sekce Dijon a Nîmes, úspěšný program Rok ve Francii v sobě skýtá velký potenciál a zcela jistě se bude vyvíjet dál směrem k většímu zdokonalení. Jak dokládají slova francouzského velvyslance v České republice pana Pierra Lévyho: „České sekce zůstávají prioritním zájmem naší činnosti, je ale třeba, abychom hledali nové cesty vzdělávací spolupráce mezi našimi zeměmi. Měli bychom rozvíjet další programy, které by lépe

---

⁸⁰ Oficiální zprávy absolventů hodnotící pobyt ve Francii v rámci programu Rok ve Francii. Dostupné z <http://www.ifp.cz/-Temoignages,892->

⁸¹ Rozhovor s Kateřinou Kochovou ze dne 31. 3. 2013.

⁸² Lukáš Macek (1976) odjel v 16 letech studovat na českou sekci Carnotova lycea v Dijonu. Poté pokračoval ve studiích na prestižní vysoké škole Sciences Po Parisi (Pařížský institut politických věd). Působil mimo jiné i jako poradce Josefa Zieleniece či Jana Švejnara. Dijonská pobočka Sciences Po pod jeho vedením přijímá studenty především z Francie a jiných zemí střední a východní Evropy, kteří studují společenské vědy se zaměřením na Evropskou unii.

⁸³ Rozhovor s Martinou Kučerovou ze dne 20. 4. 2013

vyhovovaly představám žáků a jejich rodičů, Rok ve Francii je právě jedním z nich.“⁸⁴ Pan Olivier Jacquot zdůraznil přednost Roku ve Francii slovy: „Jelikož studium na sekcích v Dijonu a Nîmes trvá tři roky, spoustu studentů odradí od přihlášky to, že za tuto poměrně dlouhou dobu ztratí kontakt se svými českými spolužáky a přáteli. Proto jsme také zavedli Rok ve Francii, jehož délka je dle mého názoru pro tyto studenty optimální.“⁸⁵

2.5 Francouzské lyceum v Praze

„Je to hlavní nástroj naší spolupráce, především díky své kulturní činnosti a napomáhání rozkvětu frankofonie.“⁸⁶ takto se vyjádřil k Francouzskému lyceu v Praze bývalý velvyslanec Francie pro Českou republiku pan Philippe Coste.⁸⁷ Tato vzdělávací instituce sídlící od roku 1998 na Praze 5 v Drtinově ulici v sobě zahrnuje jednak mateřskou školu, dále základní školu (její 1. stupeň ve francouzštině zvaný *école élémentaire* a 2. stupeň nazývaný *collège*) a také střední školu (*lycée*). Patří do struktury školních zařízení spravovaných Agenturou pro francouzské vzdělávání v zahraničí (l'AEFE)⁸⁸, proto poskytuje vzdělání plně dle francouzských učebních osnov. Jejím cílem kromě šíření francouzského vzdělání je i zároveň otevřenost nejen českému jazyku, ale i kultuře České republiky. Svým způsobem tedy spojuje zásady francouzského školství s vlivy českého prostředí.⁸⁹ Vyučování je zajištěno prostřednictvím učitelů s diplomem z univerzit ve Francii.

Výuka na všech stupních školy probíhá ve francouzštině, ovšem jedním ze specifíků školy je možnost začlenit nefrankofonní žáky do jakékoli třídy na úrovni základní školy. Těmto žákům, kteří potřebují pomoc s integrací do frankofonního prostředí, se od začátku věnuje pedagožka specializující se na výuku francouzského jazyka. Učí žáky základům francouzštiny, aby se co nejrychleji zvládli začlenit do výuky ve své třídě. Dále zde od roku 2000 funguje pro české žáky bilingvní sekce nabízející česko-francouzský vzdělávací

⁸⁴ *Rozhovor s řediteli lyceí v Dijonu a Nîmes* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>

⁸⁵ Přednáška pana Oliviera Jacquota na téma kulturní diplomacie Francie na Vysoké škole ekonomické v Praze ze dne 23. 4. 2013.

⁸⁶ *Colloque sur la République tchèque* [online]. 1999 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.senat.fr/international/collocheque/collocheque.html>

⁸⁷ V Praze působil od roku 1997 do roku 2003, kdy ho na jeho postu vystřídal nynější velvyslanec Pierre Lévy.

⁸⁸ AEFE je instituce zřízená v rámci Ministerstva zahraničních věcí Francie. Dětem žijícím mimo Francii poskytuje služby týkající se vzdělávání a přispívá k šíření jazyka a francouzské kultury stejně jako k posílení vztahů mezi francouzskými a zahraničními vzdělávacími systémy. Cílem AEFE je zprostředkovávat a rozšiřovat jednotnou školní síť ve světě, která se v roce 2012 skládala z více než 480 zařízení umístěných ve 130 zemích.

⁸⁹ *Několik slov úvodem - Lycée Français de Prague*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.lfp.cz/spip.php?rubrique2>

program.⁹⁰ Je určena pro děti ve věku 9-10 let, které chtějí mít francouzštinu jako vyučovací jazyk.⁹¹ Sekce tedy funguje s cílem připravit žáky za dva roky intenzivního studia francouzštiny na přestup do francouzského vzdělávacího systému, zároveň je ale neizoluje od studia českého jazyka a kultury. Do francouzských tříd jsou děti integrovány od 7. ročníku ZŠ.⁹²

Lyceum se pyšní velmi zajímavou charakteristikou složení svých studentů, vzhledem k počtu 782 žáků je jich zhruba 50% francouzského původu, 40% českého a 15% pochází z bilingvních rodin nebo rodin jiných národností. Navíc rok od roku lze pozorovat tendenci rostoucího počtu zájemců o studium.⁹³

Na Francouzském lyceu musí žáci platit školné, přesné částky ke každému ročníku viz příloha č. 1. Výše částky za školní rok na určitém stupni školy se liší dle státní příslušnosti žáka, přičemž pro Čechy vychází v každém případě cenově výhodněji. Jak doložil pan Philippe Coste: „Francouzské lyceum je českým studentům široce otevřené, třebaže mu musí jakožto privátnímu zařízení platit školné.“⁹⁴

---

⁹⁰ *Několik slov úvodem - Lycée Français de Prague*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.lfp.cz/spip.php?rubrique2>

⁹¹ V 5. ročníku ZŠ mají francouzštinu 10 hodin týdně, v 6. ročníku 8 hodin.

⁹² Pro české žáky jsou české dějiny, jazyk a literatura povinnými předměty.

⁹³ *La France et la République Tchèque*. [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z:

<http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/pays-zones-geo/republique-tcheque/la-france-et-la-republique-tcheque/>

⁹⁴ *Colloque sur la République tchèque*. [online]. 1999 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z:

<http://www.senat.fr/international/collotcheque/collotcheque.html>

2.6 Česko-francouzské bilingvní sekce

Od roku 1990 existují v České republice 4 česko-francouzské bilingvní sekce na gymnáziích v Praze, Táboře, Brně a v Olomouci.⁹⁵ Představují významný prvek v česko-francouzských vztazích v oblasti jazykové a vzdělávací spolupráce, jak dokládá výrok Édouarda Courtiala, státního tajemníka pro Francouze žijící v zahraničí: „Tyto bilingvní sekce ilustrují kvalitu naší jazykové spolupráce“⁹⁶

V současnosti se jedná o šestiletá gymnázia⁹⁷, kde v prvních dvou letech probíhá intenzivní výuka francouzštiny (10 hodin týdně), vyučovacím jazykem v ostatních předmětech je čeština. Od třetího ročníku se vedle rozšířené výuky francouzštiny a literatury učí ve francouzštině vybrané nejazykové předměty.⁹⁸ Smyslem sekcí tedy není poskytnout pouze jazykové vzdělání, zaměřují se především na přírodovědné předměty, a tak mají studenti možnost dosáhnout vynikající úrovně v mluvené i psané francouzštině a zároveň se hlásit na obory medicíny či ekonomie na vysokých školách. Studium je zakončeno bilingvní maturitní zkouškou, která je ekvivalentem francouzské státní maturitní zkoušky. Úspěšní absolventi navíc získají osvědčení o znalosti francouzského jazyka nejméně na úrovni C1 dle CEFR, které je zbavuje povinnosti skládat zkoušku z francouzštiny nutné pro všechny cizince mající zájem studovat na univerzitách ve Francii.⁹⁹

Jedinečnost bilingvních sekcí tkví ve spolupráci českého a francouzského přístupu k výuce, který činí studium bikulturním. Čeští učitelé tradičně kladou důraz především na encyklopedické znalosti a jejich memorování, naopak francouzský způsob výuky všeobecně je zaměřený na rozvíjení argumentačních dovedností a vlastní cesty k poznání. Žáci se učí podle francouzských učebnic, a tak se francouzští učitelé dále starají i o průběžné vzdělávání svých českých kolegů, kteří chtějí vyučovat nejazykový předmět

---

⁹⁵ V roce 1991 dále vznikla bilingvní sekce v Písku, ale v tomto případě se jednalo o spolupráci s Francouzským společenstvím v Belgii, proto o ní v práci dále nehovoříme.

⁹⁶ *Discours de M. Edouard Courtial* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/discours_SEFE_MAEE_Courtial_definitif-2.pdf

⁹⁷ Do roku 1996 zde probíhala pětiletá výuka.

⁹⁸ Ve francouzštině probíhá výuka matematiky, chemie, dějepisu, zeměpisu a fyziky.

⁹⁹ RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.

ve francouzštině.¹⁰⁰ Francouzská strana se zavázala, že poskytne gymnáziím „ve školním roce 2012/2013 peněžní prostředky v celkové výši 151 200,- Kč, určené pro frankofonní učitele - lektory, kteří jsou v pracovním poměru v těchto gymnáziích, za služby spojené s koordinací dvojjazyčného vyučování.“¹⁰¹ Cílem bilingvních sekcí by tedy mělo být vychovat budoucí frankofonní elity, které by nadále tvořily spojení mezi Francií a Českou republikou.

Důkazem o kvalitě vzdělávání na těchto dvojjazyčných sekcích budiž ocenění LabelFrancEducation udělované francouzským ministerstvem zahraničních věcí¹⁰² cizím školám, které v rámci svých oborů studia přispívají k šíření francouzského jazyka a kultury.¹⁰³ Pečeť kvality LabelFrancEducation vyjadřuje uznání školám, které studentům nabízejí rozšířenou výuku francouzštiny a další předměty vyučované v tomto jazyce.¹⁰⁴ Pečeť má za cíl propagovat v zahraničí francouzské bilingvní vzdělávání na vysoké úrovni u žáků i jejich rodičů.¹⁰⁵ „Její ambicí je postupně vybudovat síť gymnázií, která by sdílela společný rys - vynikající znalost francouzštiny.“¹⁰⁶

Roku 2012, kdy se tato cena poprvé udělovala, ji převzali ředitelé 4 českých gymnázií z rukou pana Edouarda Courtiala, který při té příležitosti prohlásil: „Toto slavnostní předání ukazuje naši vděčnost za vaše úsilí v průběhu posledních dvou desetiletí v prospěch frankofonie. Je také povzbuzením vytrvat v této činnosti šířící frankofonní vzdělání, kterou jste až dotud velmi dobře rozvíjeli.“¹⁰⁷ Tato cena je udělována na základě posudku vypracovaného meziresortní poradní komisí, ve které zasedají zástupci ministerstva zahraničí a ministerstva školství Francouzské republiky, AEFÉ a Francouzské laické misie. Od února

---

¹⁰⁰ Vzdělávání probíhá formou seminářů věnovaných metodice výuky daného předmětu, praktických stáží s odborným dohledem na francouzských partnerských školách a dále například pomocí jazykových kondičních kurzů. Další informace viz <http://www.ifp.cz/Le-cursus-bilingue-franco-tcheque,2631>

¹⁰¹ *Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2012 [cit. 29. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Ujednani_CZ.pdf

¹⁰² Na realizaci LabelFrancEducation se podílejí jednak francouzské ministerstvo zahraničních věcí a evropských záležitostí s ministerstvem národního školství, mládeže a spolkového života společně s Agenturou pro francouzské vzdělávání v zahraničí (AEFE). Tato agentura je také pověřena jejím administrativním a finančním řízením.

¹⁰³ *LabelFranceÉducation* [online]. 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.labelfranceducation.org/>

¹⁰⁴ Pečeť představuje jeden z hlavních prostředků Plánu pro rozvoj francouzského vzdělávání v zahraničí. Tento plán představil na zasedání vlády Francouzské republiky dne 15. 6. 2011 tehdejší místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí a evropských záležitostí Alain Juppé.

¹⁰⁵ *Marque de qualité pour l'enseignement bilingue francophone.* [online]. 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.labelfranceducation.org/>

¹⁰⁶ COURTIAL, Edouard. *Discours de M. Edouard Courtial* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/discours_SEFE_MAEF_Courtial_definitif-2.pdf

¹⁰⁷ *Ibid.*

2012 získalo pečeť kvality LabelFrancEducation celkem 17 škol z celého světa včetně našich gymnázií, do roku 2015 by mělo být touto pečeti oceněno celkem 100 zahraničních škol.¹⁰⁸

Co se pomaturitního směřování absolventů bilingvních gymnázií týče, všichni „si přejí pokračovat ve studiu na vysoké škole. Průměrná úspěšnost při přijímacích zkouškách je 97 % (celorepublikový průměr činí 50 %). Vybírají si zpravidla studium filologie, ekonomie, politologie, medicíny, práv, přírodních nebo technických oborů.“¹⁰⁹ Velvyslanec Francie v České republice Pierre Lévy při příležitosti oslavy dvaceti let existence dvojjazyčných gymnázií pronesl: „Od roku 1996, kdy se uskutečnilo první předávání maturitních vysvědčení absolventům sekcí, ho získalo 2 256 studentů. Jsem v Praze něco málo přes rok a mohu Vám potvrdit, že potkávám velmi často absolventy těchto sekcí v odpovědných funkcích v oblasti ekonomiky, politiky a kultury.“¹¹⁰

---

¹⁰⁸ *Česko-francouzské sekce převzaly ocenění LabelFrancEducation.* [online]. 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Remise-du-LabelFrancEducation-aux,2920>

¹⁰⁹ *Česko-francouzské bilingvní studium.* [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-cursus-bilingue-franco-tcheque,2631>

¹¹⁰ *Discours de M. l'Ambassadeur* [online]. 2011 [cit. 4. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Discours_20_ans_des_Sections_bilingues.pdf

3. Analýza působnosti francouzské kulturní diplomacie v ČR ve výše zmíněných oblastech v praxi

Cílem třetí kapitoly této práce je zjistit, jak výše popsané instituce česko-francouzské spolupráce v oblasti vzdělávání a šíření francouzštiny fungují v praxi. Za tímto účelem bylo provedeno dotazníkové šetření.

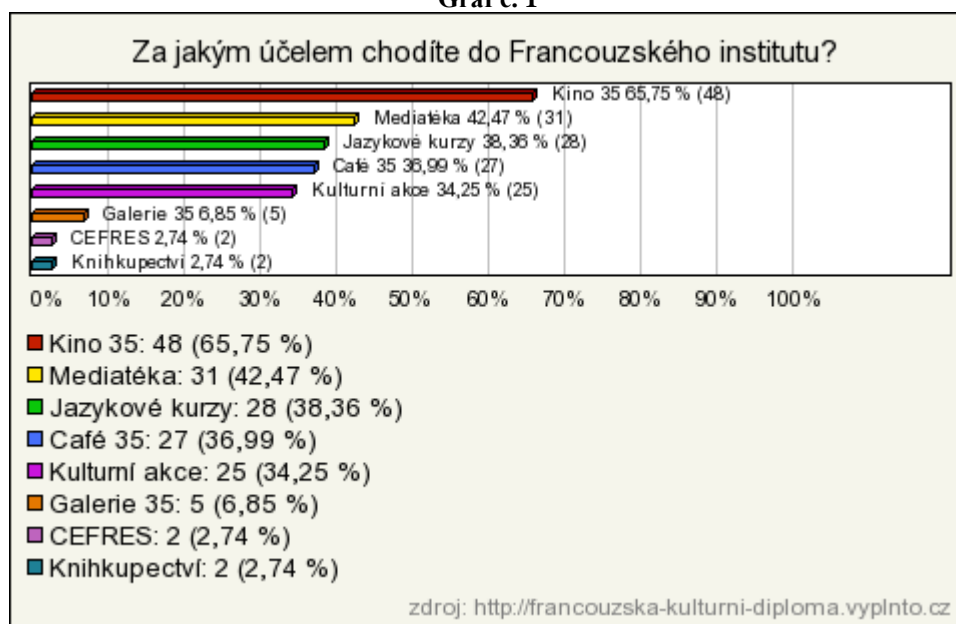
3.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo prováděno za účelem zjištění, jaké povědomí mají frankofonní středoškolští a vysokoškolští studenti o působení francouzské kulturní diplomacie v České republice. Dále pak jakým způsobem tito studenti využívají možnosti, kterých se jim prostřednictvím česko-francouzské spolupráce v oblasti vzdělávání a jazyka dostává. Jednalo se jmenovitě o Francouzský institut v Praze, pobočky Alliances Françaises po celé České republice, program středoškolských mobilit Rok ve Francii a dále české sekce v Nîmes a Dijonu. Vzor dotazníku je uveden v příloze č. 2.

Cílovou skupinou, pro kterou byl dotazník určen, byli vysokoškolští studenti, kteří v současnosti studují obory spojené s francouzštinou (Překladatelství a tlumočnictví na Univerzitě Karlově a Francouzský jazyk zaměřený na vzdělávání tamtéž), dále jak bývalí absolventi, tak současní studenti programu Rok ve Francii a českých sekcí v Dijonu a Nîmes a nakonec bývalí studenti bilingvních gymnáziích v České republice. Tato specifická skupina respondentů byla vybrána proto, aby se dosáhlo co nejpříznivějšího výsledku průzkumu. U všech respondentů se dalo předpokládat, že buď v minulosti měli či spíše doposud stále mají zájem o francouzštinu a s tím spojenou francouzskou kulturu. Proto se dotazník mohl hlouběji zaměřit na jejich kontakt s francouzskou kulturní diplomacií v praxi a povědomí o vzdělávacích programech a institucích. Dotazník byl distribuován elektronickou formou, dostupný ze serveru vyplnto.cz. K větší četnosti vyplňování velmi přispěl pan Jiří Votava, vedoucí programu Rok ve Francii, který mi ho pomohl rozšířit mezi studenty tohoto projektu, a stejným způsobem paní Kristýna Křížová, předsedkyně Asociace bývalých studentů českých sekcí v Dijonu a Nîmes.

Celkem odpovědělo 189 respondentů pocházejících z celé České republiky, 56 % (102 osob) z nich uvedlo, že studiu francouzštiny dosud celkem věnovali 5-8 let, 26 % (49) ji studuje 8 let a více a 18 % (38) odpovědělo, že 4 roky a méně. Dotazník byl rozdělen do tří částí. Ta první zkoumala, jak často respondenti navštěvují Francouzský institut v Praze a pobočky Alliances Françaises. 31 % (60) odpovědělo, že do institutu nechodí, ale ví, oč se jedná. Dalších 31 % (48) řeklo, že ho navštěvuje narázově, 13 % (25) zde bylo jednou v životě, 10 % (18) místo něj chodí do Alliances Françaises, 5 % (10) ho navštěvuje více jak 4x do měsíce, dalších 5 % sem chodí 1-4x do měsíce a zbylá 4 % (7) neví, co je to Francouzský institut. Co se účelu jejich návštěv týče, převládala odpověď Kino 35; další nejdůležitější funkce institutu měly poměrně stejný počet hlasů, jak je patrné z grafu č. 1. níže. Těmito obecně nepravidelnými aktivitami lze vysvětlit, proč chodí studenti do institutu z velké části narázově.

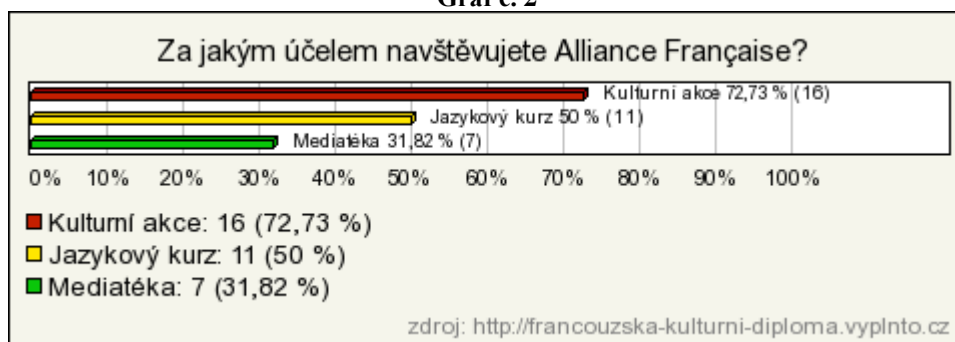
Graf č. 1

Poněkud zarážející ohledně Alliances Françaises je většina, tedy 43 % (74), kteří nevědí, co to Alliances Françaises jsou. Může to být vysvětleno tím, že po celé ČR mají jen 6 poboček a respondenti nepocházeli z těchto měst. V dnešní době také existuje řada jiných možností, kde navštěvovat kurzy francouzštiny, a tak tento primární účel Aliancí již může ustupovat do pozadí. Dalších 36 % (53) odpovědělo, že Alliances Françaises nenavštěvují, ale znají je. 11 % (19) sem chodilo v minulosti a 7 % (12) zde bylo jednou v životě. Zbylí

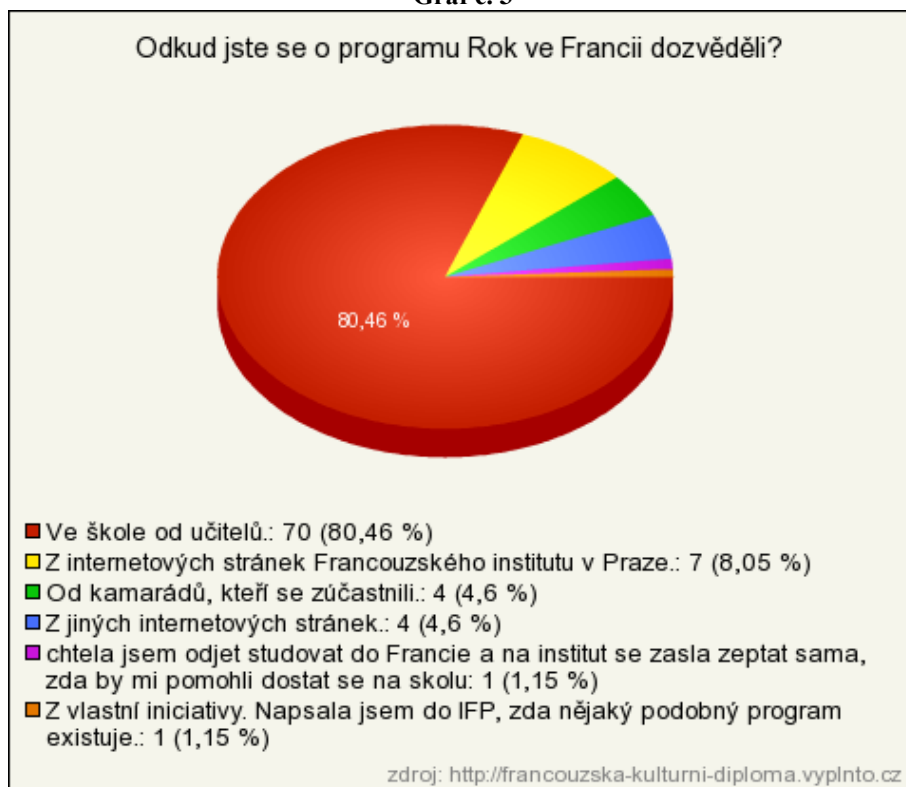
studenti sem docházejí nárazově. U účelu návštěv jednoznačně převažují kulturní akce, jak je patrné z grafu č. 2 níže.

Graf č. 2

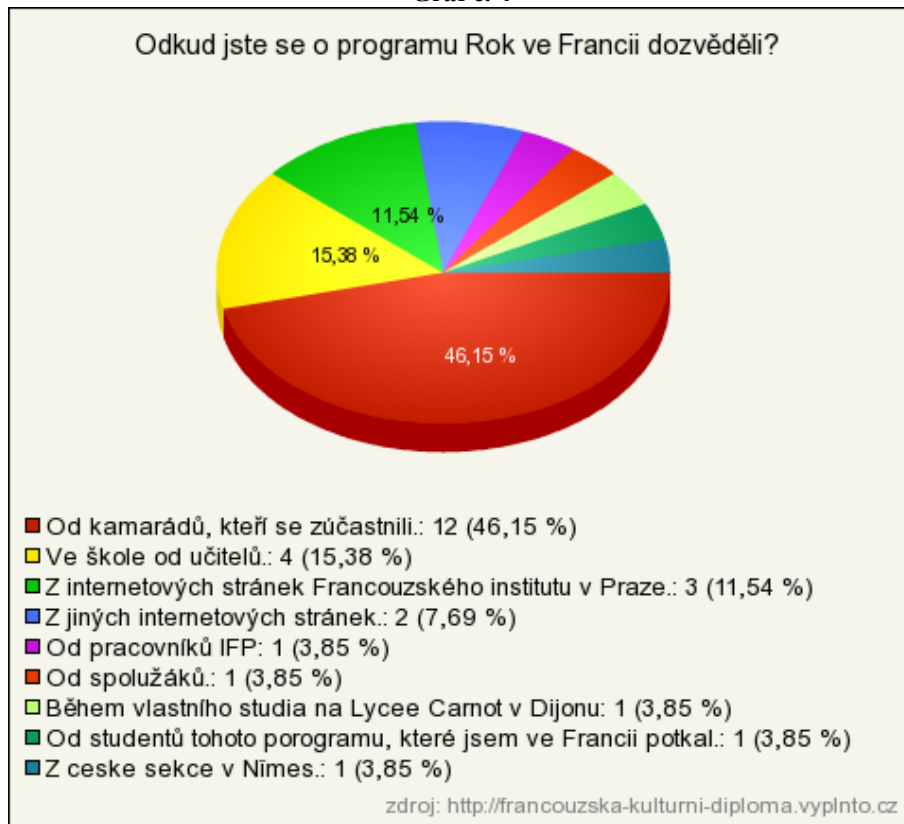

Druhá část průzkumu se zaměřila na povědomí o Roku ve Francii a českých sekcích v Dijonu a Nîmes. Pokud respondent uvedené programy znal, či se jich dokonce sám zúčastnil, následovala otázka, odkud se o dané možnosti dozvěděl. Jedním z účelů dotazníku totiž bylo potvrdit či vyvrátit hypotézu, že hlavním zdrojem informací pro studenty o těchto programech jsou jejich učitelé. Celých 47 % (88) Rok ve Francii zná, jelikož se ho sami zúčastnili, 16 % (29) ví o jeho existenci a zbylých 37 % (69) o něm nikdy neslyšelo. Co je zajímavé, jsou různé zdroje informací o programu u jeho účastníků (graf č. 3) a studentů, kteří o něm vědí, ale nezúčastnili se (graf č. 4).

Graf č. 3

Graf č. 4

Z grafu č. 3 můžeme vidět, že jednoznačně hlavním zdrojem prvotních informací pro studenty byli jejich učitelé, kteří získávají informace o tomto projektu zejména prostřednictvím Sdružení učitelů francouzštiny. Graf č. 4 říká, že to byli více absolventi než kantoři, kdo řekl svým spolužákům o této příležitosti. U studentů, kteří Rok ve Francii znají, ale nezúčastnili se ho, dotazník zjišťoval, zdali někdy uvažovali o tom, že by se do něj zapojili – 77 % (20) odpovědělo, že ne, a to především z důvodu, že je program nezaujal (6), dozvěděli se o něm, když už studovali na sekcích v Dijonu či Nîmes (11) nebo jim v tom bránili finanční důvody (3). Zbýlých 21 % (8) řeklo, že se Roku ve Francii účastnit chtělo, ale v tu dobu již nesplňovali věková kritéria pro přihlášku kvůli vyššímu věku (4), jednomu zabránilo malé sebevědomí, dalším finanční důvody a dvěma začínající studium na české sekci ve Francii. Lze tak vidět, třebaže na malém počtu respondentů, že pozdní informovanost o Roku ve Francii byla hlavním důvodem neúčasti těch jedinců, kteří by o to měli zájem.

Na otázku, zdali vědí, co to jsou české sekce ve Francii, odpovědělo 62 % (112) ano, ale neúčastnilo se, 22 % (39) ne a zbývajících 16 % (26) ano, jelikož zde studovali.

Následoval opět stejný postup jako u předchozího Roku ve Francii, tudíž zjišťování, odkud respondenti získali o sekcích povědomí. Ti, kteří program znají, ale na sekcích nestudovali, se o něm dozvěděli primárně od svých učitelů ve škole 57 % (62) viz graf č. 5. Tato většina převládá i u studentů sekcí viz graf č. 6. Na rozdíl od Roku ve Francii se zde primární zdroj informací mezi těmito dvěma typy studentů vcelku neliší, u obou to byli učitelé na škole, kteří studentům o této vzdělávací možnosti řekli.

Zajímavé je, že počet osob, které neví, co to je Rok ve Francii (69) je téměř dvakrát větší než těch, které neznají české sekce v Dijonu a Nîmes (39). Příčinou může být špatná informovanost učitelů na středních školách a gymnáziích. Karolína Koukolová, která se účastní setkání Sdružení učitelů francouzštiny, aby zde šířila zprávu o své zkušenosti se studiem v Dijonu, v rozhovoru uvedla, že: „Překvapuje mne, že ačkoli na ta setkání jezdíme pravidelně a prezentujeme zde české sekce, poměrně hodně učitelů tu stále netuší o jejich existenci. Podobné je to i s Rokem ve Francii; na rozdíl od sekcí jsou informace o něm na úvodní internetové stránce Sdružení, ale ani to nepomáhá k většímu povědomí mezi učiteli.“¹¹¹ Je ovšem také nutné zdůraznit, že sekce za sebou mají více než devadesátiletou tradici a doposavad jimi prošlo více než 900 studentů, z toho tedy logicky vyplývá, že je bude znát více lidí než Rok ve Francii, který letos probíhá teprve čtvrtým rokem a jehož se zatím zúčastnilo 135 studentů. Do budoucna se dá očekávat, že se Rok ve Francii v průběhu následujících let více zviditelní a dostane se tak hlouběji do povědomí české frankofonní společnosti.

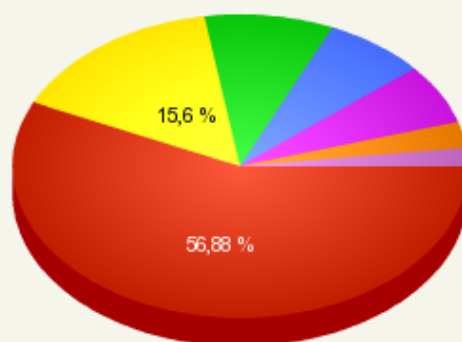
Nepoměru mezi studenty, kteří neznají české sekce a Rok ve Francii, také odpovídá počet respondentů, kteří sekce znají, ale nezúčastnili se, třebaže chtěli (44) – je jich téměř šestkrát více než těch, kteří to tak analogicky měli s Rokem ve Francii (8).

---

¹¹¹ Rozhovor s Karolínou Koukolovou ze dne 12. 4. 2013

Graf č. 5

Odkud jste se o možnosti studia na českých sekcích ve Francii dozvěděli?

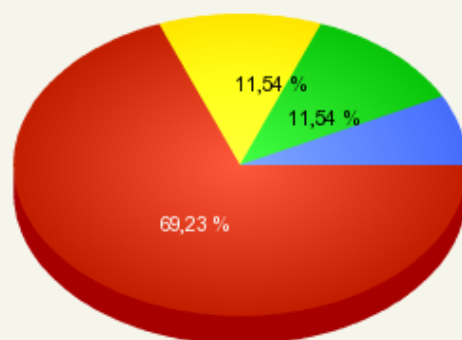

- Ve škole od učitelů: 62 (56,88 %)
- Od kamarádů: 17 (15,6 %)
- Z internetových stránek Francouzského institutu v Praze: 10 (9,17 %)
- Z jiných internetových stránek: 8 (7,34 %)
- Od spolužáků, kteří se zúčastnili: 7 (6,42 %)
- Z ostatních medií kromě internetu: 3 (2,75 %)
- Ostatní odpovědi: 2 (2 %)

zdroj: <http://francouzaska-kulturni-diploma.vyplnto.cz>

Graf č. 6

Odkud jste se o možnosti studia na českých sekcích ve Francii dozvěděli?

- Ve škole od učitelů: 18 (69,23 %)
- Od spolužáků, kteří se zúčastnili: 3 (11,54 %)
- Z jiných internetových stránek: 3 (11,54 %)
- Z internetových stránek Francouzského institutu v Praze: 2 (7,69 %)

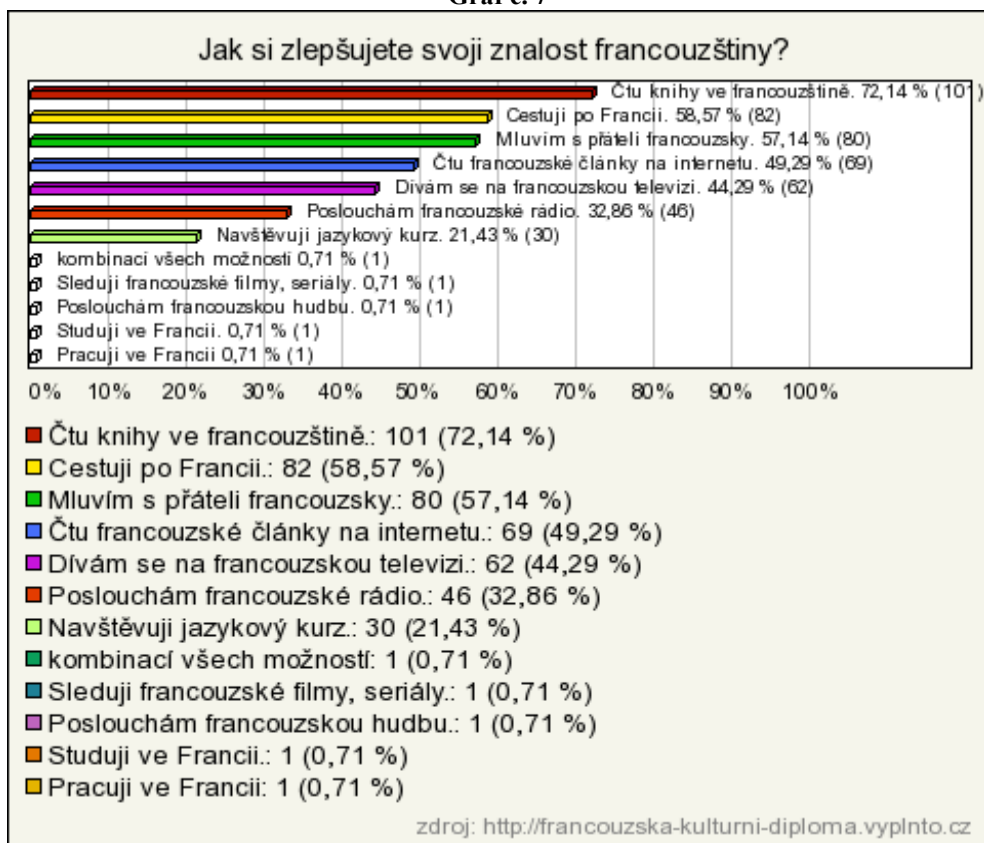
zdroj: <http://francouzaska-kulturni-diploma.vyplnto.cz>

U těch, kteří české sekce znají, ale nestudovali na nich, dotazník opět hlouběji zjišťoval, zda někdy měli o toto studium zájem (ano odpovědělo 37 % čili 44 osob, ne odpovědělo 63 % tudíž 74 osob) a dále důvody jejich neúčasti. Oněch 44 lidí uvedlo především dva důvody – a to, že se o této možnosti dozvěděli příliš pozdě, kdy už nesplňovali věková kritéria pro přihlášení 41 % (18) a další hlavní příčinou byl neúspěch při výběrovém řízení 34 % (15). Ti, kteří nejevili zájem o studium v Dijonu či Nîmes pro to měli tři velké důvody – buď nechtěli trávit tři roky v cizí zemi 28 % (21), program je vůbec nezaujal 27 % (20) či jim nevyhovoval francouzský způsob výuky 27 % (20).

Třetí část průzkumu se věnovala motivaci, která vedla studenty je k francouzštině, a dále způsobům, kterými si své jazykové schopnosti ve volném čase zdokonalují. Polovina všech respondentů uvedla, že k studiu francouzštiny je zavedla jejich záliba ve francouzské kultuře. Dalším hlavním důvodem byla skutečnost, že francouzština pro ně představovala dobrou volbu jako 2. cizí jazyk 42 % (78), 22 % (42) osob dále uvedlo, že by v budoucnu chtělo žít ve Francii a 15 % (28) odpovědělo, že má také talent na románské jazyky.

Nejčastějším způsobem, jak si studenti doplňují své jazykové znalosti, je četba knih ve francouzštině, viz graf č 7. Důvodem, proč se na druhé pozici umístilo cestování po Francii a na třetí konverzace s přáteli ve francouzštině, může být vyšší podíl respondentů studujících v současnosti ve Francii na českých sekcích či v rámci Roku ve Francii. Nutno ještě zdůraznit, že prakticky všechny činnosti, kterými si dotazovaní zdokonalují svoji francouzštinu, pramení z jejich vlastní iniciativy a nejsou tedy v rámci přímého působení francouzské kulturní diplomacie na tyto studenty. Ovšem o to je tato skutečnost podstatnější, jelikož respondenti si sami hledají cestu k prostředkům francouzské kulturní diplomacie.

Graf č. 7

Na základě uvedeného dotazníku lze shrnout, že povědomí o Francouzském institutu v Praze je mnohem vyšší, než o pobočkách Alliances Françaises. Počet osob, které Aliance neznají, desetkrát převyšuje počet těch, kteří nevědí, co je to institut. Tomu odpovídá i návštěvnost těchto zařízení, institut v současnosti navštěvuje více či méně pravidelně 80 respondentů, za to Aliance pouze 5 osob. Důvodem je nejspíše to, že většina respondentů nyní žije v Praze a nikoli v 6 městech, kde se Aliance se nacházejí. Druhou příčinou by mohl být fakt, že jazykové školy nabízí rozsáhlou škálu kurzů francouzštiny, a proto studenti již nemají potřebu Aliance vyhledávat.

Dalším významným zjištěním dotazníku je skutečnost, že povědomí o programu Rok ve Francii u osob, které se ho neúčastnily, je téměř čtyřikrát menší (29) než o českých sekcích na lyceích v Dijonu a Nîmes mezi těmi, kteří zde nestudovali (117). Jak se již zmiňovalo výše, příčinou může být na jednu stranu špatná informovanost učitelů. Což je poněkud zvláštní, když vezmeme v potaz, že cílem Roku ve Francii je dle slov Kristýny Křížové zaměřit se spíše na studenty bilingvních gymnázií, u jejichž učitelů se ale dá předpokládat,

že o daném projektu povědomí mít budou.¹¹² Vysvětlením může být nižší podíl studentů z těchto gymnázií na celkovém počtu respondentů. Dalšími důvody, proč je Rok ve Francii mezi studenty méně známý než české sekce, by mohla být jeho nedostatečná propagace Francouzským institutem v Praze či dlouholetá tradice sekcí, která se za svých více než devadesát let vryla do paměti české společnosti.

Závěrem lze dodat, že pouze 10 % (19) z dotázaných se nesnaží zlepšovat své jazykové schopnosti, zbylých 170 studentů tak činí zejména četbou knih ve francouzštině, francouzskou konverzací, četbou internetových článků v tomto jazyce a také sledováním francouzské televize. Lze tedy shrnout, že francouzská kulturní diplomacie je v tomto směru úspěšná.

---

¹¹² Rozhovor s paní Kristýnou Křížovou ze dne 11. 4. 2013.

Závěr

Tato bakalářská práce sledovala dva cíle. Jedním z nich bylo podat ucelený obraz o nejpodstatnějších institucích, v rámci nichž kulturní diplomacie Francie v České republice působí, a to pomocí nástrojů vzdělávací a jazykové spolupráce. Druhým cílem práce byla analýza působnosti této diplomacie v praxi pomocí dotazníkového šetření, jehož respondenty představovali pouze studenti hovořící francouzsky. Třebaže je téma kulturní diplomacie Francie pro bohatost zahraniční kulturní činnosti tohoto státu poměrně populární a v České republice tak již existuje několik odborných prací, které se této problematice věnují, žádná z nich se doposud nezabývala vzdělávací a jazykovou spoluprací jako právě tato bakalářská práce. Důvodem může být veliká rozsáhlost tématu kulturní diplomacie Francie nabízející tak množství různých konkrétních zaměření.

Z porovnání Francouzského institutu v Praze a Alliances Françaises vyplývá, že se shodně soustředí na poskytování kurzů francouzštiny a pořádání kulturních akcí, škála činnosti je ale u institutu ještě bohatší, jelikož jsou zde navíc umístěny například kino či galerie nebo tu má sídlo CEFRES¹¹³ spolu s Campus France. Institut se svým fungováním orientuje z naprosté většiny na obyvatele Prahy, zatímco Aliance doplňují jeho činnost v dalších 6 městech České republiky.

Dále se nabízí srovnání programu Rok ve Francii a českých sekcí na francouzských lyceích. Nejprve tedy skutečnosti, jež je spojují: oba tyto projekty mají za cíl poskytnout českým středoškolákům, kteří uspějí ve výběrovém řízení, francouzské vzdělání. Rok ve Francii je jakožto jednorocní program, u něhož si jeho účastníci musí hradit veškeré výdaje kromě bezplatného školného, dle slov paní Křížové určen především pro studenty, kteří pocházejí z bilingvních sekcí na českých gymnáziích.¹¹⁴ A to zejména proto, jelikož tato dvojjazyčná gymnázia pro ně již sama o sobě představují vynikající možnost učit se dle francouzských osnov a zdokonalit se tak v jazyce. Francie prostřednictvím svého ministerstva zahraničních věcí do nich navíc už investovala své peníze, protože těmto gymnáziím přispívá na jejich činnost. Na druhou stranu účastníci tříletého studia v Dijonu a Nîmes by měli pocházet z řad studentů, kterým se nikdy nedostala ona příležitost učit se ve francouzštině dle francouzských

---

¹¹³ Centre francais de recherche en sciences sociales, neboli Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách.

¹¹⁴ Rozhovor s paní Kristýnou Křížovou ze dne 11. 4. 2013.

učebnic a jezdit na výměnné školní pobyty. Z toho důvodu je také pobyt na českých sekcích ve Francii tříletý, zakončený maturitou a navíc téměř zdarma. Na povinný poplatek 1000 eur zavedený v loňském roce přispívá Asociace bývalých studentů českých sekcí z Dijonu a Nîmes ze svého fondu. Co by se dalo označit jako společné pro absolventy těchto dvou vzdělávacích projektů je velká životní zkušenost, naučení se samostatnosti, výborná znalost francouzštiny a v neposlední řadě samozřejmě ovlivnění francouzskou kulturou, kterou si v sobě ponosou po celý život a leckteří z nich s ní spojí i své budoucí povolání.

Francouzské lyceum v Praze pokrývá svoji činnost od mateřské školy po střední školu a žáky různých národností zde spojuje francouzština, v níž se učí všechny předměty a probíhá maturita. Existuje tu také výjimka pro české žáky v podobě dvouleté dvojjazyčné sekce, v které se mají připravit na francouzský systém výuky. Na rozdíl od lycea je studium na česko-francouzských bilingvních sekcích bezplatné a probíhá šest let. Velkou odlišností je také skutečnost, že na sekcích není čeština z výuky úplně vyloučena, žáci se učí po celých šest let český jazyk a literaturu. Z toho důvodu je závěrečná maturitní zkouška dvojjazyčná, nikoli pouze ve francouzštině jako na lyceu.

Z dotazníku analyzujícího působení diplomacie v praxi vyplynulo několik zásadních skutečností. První z nich je ta, že 40 %, tedy 74 ze 189 respondentů nevědělo, co to jsou Alliances Françaises. U Francouzského institutu v Praze to byla pouhá 4 % (7). Velké číslo u Aliancí lze vysvětlit buď tím, že dotazovaní nepocházeli z měst, kde mají své pobočky, nebo Aliance ztrácejí na významu novými možnostmi kurzů francouzštiny, které nabízí jazykové školy už v každém městě.

Dalším důležitým závěrem bylo zjištění, že povědomí o Roku ve Francii u osob, které nebyly účastníky, je téměř čtyřikrát menší než o českých sekcích ve Francii. Možnou příčinou může být špatná informovanost ze strany učitelů, malá snaha Francouzského institutu zastřešujícího tento program o jeho šíření či zatím krátké fungování programu, o němž se tudíž nemohlo tolik lidí dozvědět.

Z dotazníku také vyplývá, že většina studentů si ve volném čase vylepšuje svoji francouzštinu, především četbou knih či konverzací, a jelikož se jedná o činnost z jejich vlastní vůle, jde o velmi podstatnou skutečnost. Není zde totiž třeba přímého působení francouzské kulturní diplomacie v tomto směru, jelikož si k ní její příjemci naleznou cestu

sami. Je ovšem nutné podotknout, že dotazník byl určen pouze pro frankofonní studenty, u kterých se osobní zájem o jazyk dá předpokládat. Pokud by se ovšem průzkum odehrával mezi širokou veřejností, byl by počet těch, kteří se o francouzštinu zajímají, pravděpodobně menšinovou záležitostí. To ovšem není vinou působení francouzské kulturní diplomacie u nás - doby, kdy v Čechách panovala frankofilská nálada s vidinou zmenšení germánského vlivu, již dávno minuly a jejich návrat je více než nepravděpodobný.

Žádné významné nedostatky vzdělávací a jazykové spolupráce mezi Francií a Českou republikou dotazník neshledal, neboť výše zmíněná menší znalost *Alliances Françaises* a Roku ve Francii není pro již uvedené důvody podstatná. Naopak je třeba zdůraznit, že kulturní diplomacie Francie se u nás realizuje úspěšně, jelikož čeští studenti jeví o francouzštinu zájem, navštěvují kulturní zařízení a sami od sebe vyhledávají způsoby, jak si jazyk vylepšit. Důkazem efektivního působení diplomacie budiž rok od roku narůstající počet zájemců, kteří se hlásí na Rok ve Francii, do Dijonu a Nîmes a na Francouzské lyceum v Praze, ocenění česko-francouzských bilingvních sekcí či bohatá kulturní činnost Francouzského institutu v Praze.

SEZNAM LITERATURY

Monografie

- BRAUNSTEIN, Mathieu. *Z historie Francouzského institutu v Praze*. Praha: Francouzský institut, 1993
- BRUYEZ, Mélanie.: *La culture française à Prague: Diffusion et représentations*. Praha: CEFRES, 2003
- HNILICA, Jiří. *Francouzský institut v Praze 1920-1951: Mezi vzděláním a propagandou*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1663-6.
- PETERKOVÁ, Jana. *Veřejná diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-125-0.
- PIGNAU, Bernard. *Histoire de la diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paříž: La Documentation française, 1995. ISBN 2911127005
- TOMALOVÁ, Eliška. *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. ISBN 978-808-6506-739.
- TOMALOVÁ, Eliška. *Kulturní rozměr české zahraniční politiky*. In: Kořan, M. a kol.: Česká zahraniční politika v roce 2007. ISBN 978-80-87558-05-8.
- RAKOVÁ, Zuzana. *Francophonie de la population tchèque 1848-2008*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5519-3.
- REZNIKOW, Stéphane. *Frankofilství a česká identita*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 9788024614373.

Odborné články

- COURTIAL, Edouard. *Discours de M. Edouard Courtial* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z:
http://www.ifp.cz/IMG/pdf/discours_SEFE_MAEI_Courtial_definitif-2.pdf
- RAKOVÁ, Zuzana. Les sections lycéennes tchécoslovaques et tchèques en France: 1920-2009. *Romanica Olomucensia*. 2009, roč. 21, č. 2, s. 9. ISSN 1803-4136.
- RIGAUD, Jacques. *POUR UNE REFONDATION DE LA POLITIQUE CULTURELLE DE LA FRANCE: L'EXEMPLE DU MÉCÉNAT D'ENTREPRISES* [online]. 2008 [cit. 26. 2. 2013]. Dostupné z:
<http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000101/0000.pdf>

Oficiální stránky institucí a organizací

- FRANCE DIPLOMATIE . *La France et la République Tchèque*. [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/pays-zones-geo/republique-tcheque/la-france-et-la-republique-tcheque/>
- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE *Osudy absolventů českých sekcí* [online]. 2011 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>
- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE. *České sekce slaví 90 let*. [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>
- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE. *Kdo jsme?* [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous,244>
- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE. *Mediatéka*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Mediatheque,247>
- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE. *Česko-francouzské sekce převzaly ocenění LabelFrancEducation*. [online]. 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Remise-du-LabelFrancEducation-aux,2920>

- FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE. *Česko-francouzské bilingvní studium*. [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-cursus-bilingue-franco-tcheque,2631>
- FRANCOUZSKÉ VELVYSLANECTVÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Rozhovor s řediteli lyceí v Dijonu a Nîmes* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leur>
- LABELFRANEDUCATION. *Marque de qualité pour l'enseignement bilingue francophone*. [online]. 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.labelfranceducation.org/>
- LES ALLIANCES FRANÇAISES EN RÉPUBLIQUE TCHÈQUE. *Francouzské aliance ve světě*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Francouzske-aliance-ve-svete,34-.html>
- LES ALLIANCES FRANÇAISES EN RÉPUBLIQUE TCHÈQUE. *Festivaly*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Festivaly-.html>
- LYCÉE FRANÇAISE DE PRAGUE. *Několik slov úvodem - Lycée Français de Prague*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.lfp.cz/spip.php?rubrique2>
- ODDĚLENÍ PRO KULTURU A SPOLUPRÁCI. *Francie v České republice*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://france.cz/Oddeleni-pro-kulturu-a-spolupraci>

Dokumenty

- *Discours de M. Edouard Courtial* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/discours_SEFE_MAEI_Courtial_definitif-2.pdf
- *Discours de M. l'Ambassadeur* [online]. 2011 [cit. 4. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Discours_20_ans_des_Sections_bilingues.pdf
- *Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008 – 2020* [online]. 2008 [cit. 25. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/IMG/pdf/2LIVREBLANC_DEF.pdf
- *Osudy absolventů českých sekcí* [online]. 2011 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>
- *Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a*

tělovýchovy České republiky v letech 2012-2013 [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013].
Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Ujednani_CZ.pdf

- *Ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2012 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.ifp.cz/IMG/pdf/Ujednani_CZ.pdf
- *Rozhovor s řediteli lyceí v Dijonu a Nîmes* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-sections-tcheques-fetent-leurs>
- *Všeobecná deklaráce UNESCO o kulturní rozmanitosti*. [online] [cit. 12.1.2011]
Dostupné z: www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy-a-EU/odbor-zahranicni/mezinarodni-organizace/V_eobecn_deklarace_UNESCO_o_kulturn_diversit_.doc

Jiné

- DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Lokalita: Česká republika

Časové rozmezí: 7. 4. 2013 – 17. 4. 2013

Počet respondentů: 189

- Přednáška pana Oliviera Jacquota, kulturního rady Francouzského velvyslanectví a ředitele Francouzského institutu v Praze, na téma kulturní diplomacie Francie na Vysoké škole ekonomické v Praze, dne 23. 4. 2013.

Rozhovory

- Rozhovor s paní Kristýnou Křížovou, předsedkyní Asociace bývalých studentů českých sekcí v Dijonu a Nîmes, 11. 4. 2013.
- Rozhovor s panem Jiřím Votavou, vedoucím programu Rok ve Francii, 10. 4. 2013.
- Rozhovor se slečnou Karolínou Koukolovou, absolventkou sekce v Dijonu, 12. 4. 2013.
- Rozhovor se slečnou Martinou Kučerovou, absolventkou Roku ve Francii, 20. 4. 2013.
- Rozhovor se slečnou Kateřinou Kochovou, absolventkou Roku ve Francii, 31. 3. 2013.

Přílohy

Příloha 1: Ceník školného na Francouzském lyceu v Praze pro školní rok 2012/13

PRIMAIRE ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRIMARY SCHOOL		NIVEAU / STUPEŇ LEVELS	NATIONALITÉ / STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST NATIONALITIES	MONTANT ANNUEL CENA ZA ŠKOLNÍ ROK ANNUAL FEE
		PRÉ-ÉLÉMENTAIRE MATEŘSKÁ ŠKOLA INFANT SCHOOL	EUROPÉENS ET OIF / PŘÍSLUŠNÍCI EU A OIF EUROPEAN	156 400,00
NATIONAUX / ČEŠI / HOME COUNTRY	156 400,00			
TIERS NON EUROPÉENS / OSTATNÍ NON EUROPEAN	168 000,00			
ÉLÉMENTAIRE ELEMENT. ŠKOLA (1.- 5.ročník) JUNIOR SCHOOL	EUROPÉENS ET OIF / PŘÍSLUŠNÍCI EU A OIF EUROPEAN	156 400,00		
	NATIONAUX / ČEŠI / HOME COUNTRY	147 200,00		
	TIERS NON EUROPÉENS / OSTATNÍ NON EUROPEAN	168 000,00		
LYCÉE STŘEDNÍ ŠKOLA LYCÉE		NIVEAU / STUPEŇ LEVELS	NATIONALITÉ / STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST NATIONALITIES	MONTANT ANNUEL CENA ZA ŠKOLNÍ ROK ANNUAL FEE
		PREMIER DEGRÉ COLLÈGE (6.-9.ročník) COLLEGE	EUROPÉENS ET OIF / PŘÍSLUŠNÍCI EU A OIF EUROPEAN	202 000,00
NATIONAUX / ČEŠI / HOME COUNTRY	184 500,00			
TIERS NON EUROPÉENS / OSTATNÍ NON EUROPEAN	220 600,00			
Nationaux Classes Bilingues Žáci a absolventi naší bilingvní sekce Bilingual Classes	Cl / 5.ročník		52 700,00	
	6 ^{ème} / 6.ročník		52 700,00	
	5 ^{ème} / 7.ročník		92 250,00	
	4 ^{ème} / 8.ročník		92 250,00	
	3 ^{ème} / 9.ročník		92 250,00	
LYCÉE STŘEDNÍ ŠKOLA LYCÉE			NIVEAU / STUPEŇ LEVELS	NATIONALITÉ / STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST NATIONALITIES
		SECOND DEGRÉ LYCEUM (10.-12.ročník) LYCEE	EUROPÉENS ET OIF / PŘÍSLUŠNÍCI EU A OIF EUROPEAN	221 700,00
NATIONAUX / ČEŠI / HOME COUNTRY	210 800,00			
TIERS NON EUROPÉENS / OSTATNÍ NON EUROPEAN	241 500,00			
Nationaux Classes Bilingues Absolventi naší bilingvní sekce	2 ^{nde} / 10.ročník		105 400,00	
	1 ^{ère} / 11.ročník		105 400,00	
	Terminale / 12.ročník		105 400,00	
AUTRES FRAIS OTHER FEES OSTATNÍ POPLATKY			Droit de 1ère inscription / registration fee / První zápisné	
		Diplôme National du Brevet		3 220,00
		Epreuves anticipées		7 820,00
		Baccalauréat		15 525,00

Tarify. [online]. 2012 [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.lfp.cz/spip.php?rubrique20>

Příloha 2: Dotazníkové šetření

1. Kolik let jste dosud věnovali studiu francouzštiny?
4 roky a méně
5-8 let
8 let a více

2. Jaká byla Vaše motivace ke studiu francouzštiny?
Líbí se mi francouzská kultura
Dobrá volba jako druhý cizí jazyk
Chtěl/a bych žít ve Francii
Mám talent na románské jazyky
Máme v rodině francouzské kořeny
Jiné...jaké

3. Navštěvujete Francouzský institut v Praze?
Ano, více jak 4x měsíčně
Ano, méně jak 4x měsíčně
Nárazově
Byl/a jsem zde jednou v životě
Ne, ale navštěvuji Alliances Françaises
Ne, ale vím, o co se jedná
Ne, nevím co to je Francouzský institut

4. Za jakým účelem chodíte do Francouzského institutu?
Kino 35
Mediatéka
Galerie 35
Kulturní akce
Jazykové kurzy
CEFRES
Knihkupectví

5. Navštěvujete Alliances Françaises?
Ano, více jak 4x měsíčně
Ano, méně jak 4x měsíčně
Nárazově
Byl/a jsem zde jednou v životě
Ne, ale vím, o co se jedná
Ne, nevím, co to jsou Alliances Françaises

6. Za jakým účelem je navštěvujete?
Kulturní akce
Jazykový kurz
Mediatéka

7. Víte, co představuje program Rok ve Francii?
Ano   Ne   Ano, zúčastnil/a jsem se

8. Odkud jste se o programu Rok ve Francii dozvěděli?
Ve škole od učitelů
Z internetových stránek Francouzského institutu

Od kamarádů, kteří se zúčastnili
Jiné...jaké

9. Chtěli jste se programu zúčastnit?

Ano   Ne

10. Z jakého důvodu jste se neúčastnili?

Dozvěděl/a jsem se o tom příliš pozdě, již jsem nesplňoval/a věkové podmínky
přijetí
Z finančních důvodů
Studium na českých sekcích
Tento program mne nezaujal
Jiné...jaké

11. Víte, co to jsou české sekce v Dijonu a Nimes?

Ano   Ne   Ano, zúčastnil/a jsem se

12. Odkud jste se o českých sekcích ve Francii dozvěděli?

Ve škole od učitelů
Z internetových stránek Francouzského institutu
Od kamarádů, kteří se zúčastnili
Jiné...jaké

13. Chtěli jste na sekcích studovat?

Ano   Ne

14. Z jakého důvodu jste zde nestudovali?

Dozvěděl/a jsem se o tom příliš pozdě, již jsem nesplňoval/a věkové podmínky
přijetí
Z finančních důvodů
Nechtělo se mi strávit 3 roky v cizí zemi
Tento program mne nezaujal
Jiné...jaké

15. Zdokonalujete se ve francouzštině ve svém volném čase?

Ano, pravidelně   Ano, když mám čas   Ne

16. Jak si zlepšujete svoji znalost francouzštiny?

Čtu knihy ve francouzštině
Mluvím s přáteli francouzsky
Cestuji po Francii
Čtu francouzské články na internetu
Sleduji filmy ve francouzštině
Poslouchám francouzské rádio
Navštěvuji jazykový kurz
Jiné...jaké